

JURBARKO RAJONO SAVIVALDYBĖS 2027–2036 METŲ STRATEGINIS PLĖTROS PLANAS

II SKYRIUS. SAVIVALDYBĖS ESAMOS SITUACIJOS ANALIZĖ

(2021–2025 m. laikotarpio duomenų analizė)

Jurbarkas, 2026

2.1. BENDROJI INFORMACIJA APIE JURBARKO RAJONO SAVIVALDYBĘ

2.1.1. Geografinė padėtis ir administracinė struktūra

Jurbarko rajono savivaldybė (toliau – Savivaldybė) – kaimiška pietvakarinės Lietuvos savivaldybė Tauragės apskrityje. Savivaldybės plotas – 1 507 km², iš kurių 35 proc. (apie 527 km²) užima miškai. Pietine siena apie 70 km teka Nemunas – didžiausia Lietuvos upė. Savivaldybę kerta keliai Nr. 141 (Kaunas–Klaipėda) ir Nr. 140 (Jurbarkas–Tauragė), yra upių uostas, sudarantys svarbų logistikos koridorių.

Savivaldybė ribojasi su Kauno, Raseinių, Šakių ir Tauragės rajonų ir Pagėgių savivaldybėmis, o pietvakarinėje dalyje – su Rusijos Federacijos Kaliningrado sritimi.

1 lentelė. Jurbarko rajono savivaldybės administracinė struktūra

Rodiklis	Reikšmė
Plotas	1 507 km ²
Miškingumas	~35 % teritorijos
Administracinis centras	Jurbarkas (miestas)
Seniūnijų skaičius	12
Seniūnaičių skaičius	56
Miestų skaičius	2
Miestelių skaičius	8
Kaimų skaičius	~355
Pagrindinis vandens telkinys	Nemunas (~70 km savivaldybės pakraščiu)
Aukščiausia vieta	90 m v.j.l. (Karšuvos žemuma)

2.1.2. Gyventojų skaičius ir dinamika

2021–2025 m. laikotarpiu Savivaldybės gyventojų skaičius kito netolygiai. Nors 2024 m. fiksuotas laikinas augimas (iki 27 556 deklaruotų gyventojų), jį lėmė išoriniai veiksniai – transporto sektoriaus darbuotojų registracija. Bendroji tendencija – nuoseklus gyventojų skaičiaus mažėjimas: nuo 27 271 (2021 m.) iki 26 970 (2025 m.), t. y. –301 asmuo (–1,10 %).

Pagal nuolatinį gyventojų duomenis (VDA), 2025 m. sausio 1 d. savivaldybėje gyveno 25 047 nuolatiniai gyventojai, o šalies vidurkis per tą patį laikotarpį augo +2,67 proc. – tai rodo struktūrinį Jurbarko atsilikimą nuo nacionalinių tendencijų.

2 lentelė. Jurbarko rajono savivaldybės gyventojų skaičius ir sudėtis (2021–2025 m.)

Eil. Nr.	Rodiklis	2021-01-01	2022-01-01	2023-01-01	2024-01-01	2025-01-01
1.	Gyventojų skaičius, iš jų:	24 506	24 072	24 810*	25 393*	25 047*
1.1.	mieste	10 073	9 979	11 236*	11 941**	12 377**
1.2.	kaime	14 433	14 093	13 574*	14 452**	12 670**
2.1.	pensinio amžiaus gyventojai	6 036*	5 351*	6 329*	5 878*	6 342*
2.2.	suaugę asmenys su negalia	1 395	1 339	1 295	1 359	2 287
2.3.	vaikai iki 18 m.	4 151*	4 153*	3 780*	3 453*	3 301*
2.3.1	vaikai su negalia	151	140	154	160	176

2.3.2	tėvų globos netekę vaikai	71	72	90	89	74
2.3.3	socialinę riziką patiriantys vaikai	258	273	272	230	219
2.4.	socialinę riziką patiriančios šeimos	95	119	126	123	106

* * Išankstiniai duomenys iš Valstybės duomenų agentūros

** Nuolatinių gyventojų skaičius apskrityse ir savivaldybėse liepos 1 d.

Duomenų analizė atskleidžia dvi skirtingas gyventojų skaičiaus tendencijas: deklaruotų gyventojų skaičius išlieka santykinai stabilus (~27 000), tačiau nuolatinių gyventojų skaičius (~25 000) yra beveik 2 000 mažesnis – skirtumą lemia transporto sektoriaus ir logistikos įmonių darbuotojų, faktiškai negyvenančių savivaldybėje, registracija. Šis atotrūkis iškraipo realų paslaugų poreikio vaizdą ir apsunkina tikslų planavimą. Kitas svarbus pastebėjimas – vaikų iki 18 m. skaičius 2021–2025 m. sumažėjo nuo 4 151 iki 3 301 (–850 vaikų, –20,5 proc.), o socialinę riziką patiriančių šeimų dalis tarp visų šeimų nesumažėjo proporcingai – tai rodo, kad pažeidžiamos grupės koncentruojasi likusios gyventojų masės sudėtyje.

2.1.3. Gyventojų struktūra pagal amžiaus grupes

Amžiaus grupių analizė atskleidžia sparčią visuomenės senėjimo ir jauniausių grupių traukimosi dinamiką – kritinį rodiklį tiek švietimo tinklo, tiek socialinių ir sveikatos priežiūros paslaugų planavimui.

3 lentelė. Gyventojų pasiskirstymas pagal amžiaus grupes (2021–2025 m., deklaruoti gyventojai)

Amžiaus grupė	2021	2022	2023	2024	2025	Pokytis, vnt.	Pokytis, %
Iki 7 m.	1 401	1 306	1 225	1 115	1 039	–362	–25,84 %
7–16 m.	2 161	2 095	2 044	1 996	1 938	–223	–10,32 %
16–18 m.	551	541	523	510	488	–63	–11,43 %
18–25 m.	2 147	2 060	1 965	1 873	1 744	–403	–18,77 %
25–45 m.	6 557	6 654	6 899	7 213	7 398	+841	+12,82 %
45–65 m.	8 439	8 267	8 072	8 090	8 174	–265	–3,14 %
65–85 m.	5 235	5 282	5 326	5 381	5 419	+184	+3,52 %
85 m. ir daugiau	780	780	793	776	770	–10	–1,28 %

Amžiaus grupių dinamika atskleidžia dvi kritines tendencijas, tiesiogiai veikiančias savivaldybės gebėjimą teikti paslaugas ir formuoti biudžetą. Pirma, sparčiausiai traukiasi abi jaunimo grupės: vaikai iki 7 m. sumažėjo ketvirtadaliu (–25,84 proc.), o 16–25 m. jaunimas – 17,27 proc. Tai reiškia, kad per ateinančią dešimtmetį reikšmingai sumažės ikimokyklinio ugdymo ir bendrojo ugdymo įstaigų poreikis, tačiau drauge ir mokesčius mokančių darbuotojų bei jaunų šeimų skaičius. Antra, vienintelė auganti grupė (25–45 m., +12,82 proc.) didėja beveik išimtinai Jurbarko mieste – tai rodo, kad vidutinio amžiaus koncentracija mieste vyksta kaimiškų seniūnijų sąskaita. Senėjančios kaimiškos vietovės netrukus susidurs su sveikatos priežiūros ir socialinės globos paslaugų prieinamumo krize, nes pensinio amžiaus asmenų grupė (nuo 65 m.) augo +2,89 proc., tačiau jie gyvena daugiausia kaimiškose seniūnijose, toli nuo paslaugų centrų.

2.1.4. Natūrali gyventojų kaita

4 lentelė. Natūrali gyventojų kaita (2020–2025 m.)

Rodiklis	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Gimė	183	157	188	143	132	108
Mirė	478	525	456	439	414	412
Natūrali kaita	–295	–368	–268	–296	–282	–304

* Šaltinis: Jurbarko rajono savivaldybės Teisės ir civilinės metrikacijos skyrius

Natūrali kaita yra vienas nerimą keliančių demografinių rodiklių savivaldybėje. Gimstamumas per penkerius metus sumažėjo net 31 proc. – nuo 157 (2021 m.) iki vos 108 gimimų (2025 m.). Tokiu tempu tęsiantis, iki 2030 m. gimimų skaičius gali nukristi žemiau 80 per metus, o tai reikštų, kad pirmosiose klasėse atsirastų mažiau nei 10 mokinių kai kuriose seniūnijose. Mirtingumas, nors ir mažėja (nuo 525 iki 412 mirčių), yra 3,8 karto didesnis nei gimimų skaičius 2025 m. – toks skirtumas šalyje yra išskirtinai didelis ir rodo gyventojų senėjimo greitį. Nepaisant nedidelio mirtingumo mažėjimo, natūrali kaita 2025 m. (–304) yra blogesnė nei 2022 m. (–268), nes gimstamumas mažėja greičiau nei mirtingumas.

Natūrali gyventojų kaita per visą analizuojamą laikotarpį išlieka neigiama – mirčių skaičius gerokai viršija gimimų skaičių. Gimstamumas kritiškai mažėja: per penkerius metus sumažėjo 31 proc. (nuo 157 iki 108 gimimų per metus). Mirtingumas, nors ir mažėja, išlieka aukštas.

2.1.5. Migracija

5 lentelė. Migracijos rodikliai (2021–2025 m.)

Rodiklis	2021	2022	2023	2024	2025	Pokytis
Atvykusieji iš viso	1 583	2 402	2 484	2 013	2 007	+424
Emigrantai	180	302	213	188	163	–17
Imigrantai	281	449	1 060	787	711	+430

Migracijos rodikliai iš pirmo žvilgsnio atrodo palankūs – 2022–2025 m. daugiau žmonių atvyko nei išvyko. Tačiau gilinantis atsiskleidžia struktūrinė problema: imigracijos pikas 2023 m. (1 060 iš užsienio) buvo nulemtas geopolitinių aplinkybių, o ne savivaldybės patrauklumo. 2024–2025 m. imigracijos srautas jau sumažėjo beveik 33 proc. – rodo, kad šis augimas nebuvo tvarus. Emigracijos mažėjimas taip pat yra apgaulingas – iš dalies jis susijęs ne su gerėjančiomis sąlygomis, bet su tuo, kad emigruoti linkusių gyventojų tiesiog lieka mažiau.

2.1.6. Demografinė poliarizacija tarp seniūnijų

Savivaldybės viduje vyksta ryški gyventojų koncentracija Jurbarko mieste, kaimiškoms seniūnijoms nuosekliai tuštėjant. Jurbarko miesto seniūnija – vienintelė su teigiamu pokyčiu (+1 518 gyventojų, +14,39 proc. per 5 m.), kurį lemia darbingo amžiaus (25–45 m.) gyventojų antplūdis. Kaimiškos seniūnijos praranda nuo 4 iki 15 proc. gyventojų.

6 lentelė. Gyventojų skaičiaus pokytis pagal seniūnijas (2021–2025 m.)

Seniūnija	2021	2022	2023	2024	2025	Pokytis, vnt.	Pokytis, %
Jurbarko miesto	10 545	10 672	11 083	12 288	12 063	+1 518	+14,4 %
Jurbarkų	2 854	2 804	2 744	2 626	2 525	–329	–11,5 %
Eržvilko	2 140	2 073	1 970	1 914	1 875	–265	–12,4 %
Seredžiaus	2 099	2 071	1 989	1 973	1 938	–161	–7,7 %
Šimkaičių	1 729	1 679	1 624	1 525	1 481	–248	–14,3 %
Skirsnemunės	1 800	1 744	1 698	1 636	1 592	–208	–11,6 %
Smalininkų	1 243	1 246	1 213	1 202	1 192	–51	–4,1 %
Veliuonos	1 360	1 313	1 252	1 219	1 198	–162	–11,9 %
Viešvilės	932	892	879	848	845	–87	–9,3 %
Raudonės	1 153	1 116	1 078	1 040	999	–154	–13,4 %

Girdžių	1 061	1 031	992	965	959	–102	–9,6 %
Juodaičių	355	344	325	320	303	–52	–14,6 %

Seniūnijų duomenys atskleidžia gilėjančią demografinę poliarizaciją. Jurbarko miesto seniūnija augo +14,4 proc. per 5 metus, o visos 11 kaimiškų seniūnijų prarado gyventojų – daugelis daugiau nei 10 proc. Sparčiausiai tuštėja mažiausios seniūnijos: Juodaičių (viso 303 gyventojai, –14,7 proc.) ir Raudonės (999 gyventojai, –13,4 proc.). Šios seniūnijos jau dabar yra ties ekonominio gyvybingumo riba – mažėjant gyventojų skaičiui, vis sunkiau pateisinti investicijas į infrastruktūros priežiūrą, švietimo ir socialinių paslaugų teikimą. Reikšminga, kad Jurbarkų seniūnija – tiesiogiai supanti miestą – irgi traukiasi (–11,5 proc.): gyventojai nelieta priemiestyje, o keliasi tiesiai į miestą. Tai rodo, kad miesto traukos zona yra siauresnė nei būdinga normalioje urbanizacijos dinamikoje, ir kad kaimas–miestas migracija yra tiesioginio tipo, be tarpinės priemiestinės zonos.

2.1.7. Nedarbas ir užimtumas

7 lentelė. Nedarbo rodikliai (2021–2025 m.)

Rodiklis	2021	2022	2023	2024	2025	Pokytis
Registruotų bedarbių skaičius (metų pabaiga)	2 311	2 715	2 658	2 380	1 437	–874
iš jų moterys, %	49 %	–	–	–	47,7 %	–
iš jų jauni (16–29 m.), %	16,65 %	–	–	–	11,5 %	–
iš jų 50 m. ir vyresni, %	43,3 %	–	–	–	40,4 %	–

* Šaltinis: Užimtumo tarnyba, <https://uzt.lt>

Registruotų bedarbių skaičiaus mažėjimas (nuo 2 311 iki 1 437, –37,8 proc.) iš pirmo žvilgsnio atrodo kaip sėkmė. Tačiau šis rodiklis turi būti vertinamas kritiškai: bedarbių mažėjimą iš dalies lemia ne darbo vietų kūrimas, bet gyventojų skaičiaus mažėjimas ir emigracija. Jaunų bedarbių (16–29 m.) dalis sumažėjo nuo 16,65 proc. iki 11,5 proc., tačiau tai gali reikšti, kad jaunimas emigravo, o ne rado darbą savivaldybėje. Aktuali ir ilgalaikio nedarbo problema: 40 proc. bedarbių yra vyresni nei 50 m. – šiai grupei perkvalifikavimas ir darbo rinkos integracija yra ypač sudėtinga. Verslumo rodikliai (18,5 MVĮ/1 000 gyv.) išlieka žemiau šalies vidurkio, o 92 proc. įmonių – mikroįmonių, kuriančių minimalų darbo vietų skaičių ir ribotą pridėtinę vertę. Registruotų bedarbių skaičius 2021–2025 m. sumažėjo 874 asmenimis (–37,8 proc.) – iš dalies dėl gerėjančios padėties darbo rinkoje, iš dalies dėl sumažėjusio darbingo amžiaus gyventojų skaičiaus. 2025 m. savivaldybės administracijos darbuotojų vidutinis atlyginimas – 2 312 EUR (bruto).

Apibendrinimas. Jurbarko rajono savivaldybė patiria spartų demografinį nuosmukį: gyventojų skaičius mažėja, natūralus prieaugis išlieka neigiamas, o gyventojų senėjimas spartėja. Kaimiškios seniūnijos netolygiomis apimtimis praranda gyventojus, o Jurbarko miesto seniūnija išlieka vienintelė, fiksuojanti augimą. Šie pokyčiai tiesiogiai veikia viešųjų paslaugų poreikio struktūrą ir savivaldybės finansinius išteklius.

2.2. VIEŠOSIOS PASLAUGOS

2.2.1. Švietimas

Jurbarko rajono savivaldybė vykdo nuoseklią bendrojo ugdymo mokyklų tinklo optimizaciją. 2021–2025 m. laikotarpiu įgyvendintas tinklo pertvarkos planas, kurio rezultatas – mokyklų skaičiaus sumažėjimas nuo 13 iki 9. Demografinė situacija (tik 104 gimusieji 2025 m.) numato tolesnį mokinių skaičiaus mažėjimą.

8 lentelė. Bendrojo ugdymo mokyklų skaičiaus pokyčiai (2021–2026 m.)

Mokyklos tipas	2021–2022	2022–2023	2023–2024	2024–2025	2025–2026
Gimnazija	3	3	3	3	3
Pagrindinė mokykla	6	6	6	4	4
Progimnazija	2	2	2	1	1
Mokykla-darželis	1	1	1	1	1
Mokykla-daugiafunkcis centras	1	1	1	0	0
Iš viso	13	13	13	9	9

Bendrojo ugdymo tinklo pertvarkymas (nuo 13 iki 9 mokyklų) buvo neišvengiamas atsakas į mažėjantį mokinių skaičių. Tačiau šis procesas nėra baigtas. Per 5 metus mokinių skaičius sumažėjo 236 (–9,4 proc.), o jauniausiose klasėse (1–4 kl.) – 74 mokiniais. Kitiškai svarbus faktas: 2025 m. savivaldybėje gimė tik 108 kūdikiai, t. y. per 6 metų perspektyvą į 1 klases ateis mažiau nei 100 vaikų per metus. Šiandien pirmose klasėse mokosi ~150 mokinių – vadinasi, artimuoju laikotarpiu jaunesnių klasių skaičius dar sumažės trečdaliu. Šis demografinis spaudimas reikalauja tolesnių tinklo sprendimų, tačiau kartu kelia socialinę įtampą bendruomenėse, kuriose mokykla yra vienintelė viešoji įstaiga.

9 lentelė. Mokinių skaičius pagal ugdymo pakopas (2021–2025 m.)

Klasių grupė	2021–2022	2022–2023	2023–2024	2024–2025	2025–2026	Pokytis
1–4 klasės	836	867	801	803	762	–74
5–10 klasės	1 339	1 366	1 344	1 228	1 179	–160
11–12 klasės	340	301	298	320	338	–2
Spec. klasės	3	2	3	2	3	0
Iš viso	2 518	2 536	2 446	2 353	2 282	–236

Neformalaus švietimo aprėptis reikšmingai išaugo – nuo 42,93 proc. (2021 m.) iki 68,14 proc. (2025 m.) mokinių. Tai vienas ryškiausių teigiamų pokyčių švietimo srityje, rodantis, kad savivaldybė sėkmingai plečia ugdymo galimybes už pamokų ribų. Visos dienos mokyklos grupių skaičius išaugo nuo 4 iki 6, o juose besimokančių vaikų – nuo 172 iki 253. Šie rodikliai ypač svarbūs dirbančių tėvų šeimoms kaimiškose vietovėse.

10 lentelė. Neformalusis švietimas ir ugdymo rezultatai

Rodiklis	2021–22	2022–23	2023–24	2024–25	2025–26
Neformalaus švietimo aprėptis, %	42,93	48,82	66,93	70,08	68,14
Visos dienos mokyklos grupių sk.	4	4	4	6	6
Mokinių skaičius VDM grupėse	172	210	215	238	253
Pedagoginių darbuotojų skaičius	316	309	299	285	271

Ugdymo rezultatai išlieka aukšti: 99,56 proc. dešimtokų gavo pagrindinio išsilavinimo pažymėjimus, 97,84 proc. abiturientų – brandos atestatus. 2025 m. gabių mokinių premijoms skirta >12,8 tūkst. Eur, sportininkų ir trenerių premijoms – 15 tūkst. Eur. Pedagoginių darbuotojų skaičius mažėja proporcingai mokinių skaičiaus mažėjimui (–14,2 proc. per 5 m.).

Pagrindinės problemos ir priežastys

Pedagogų skaičiaus mažėjimas (–14,2 proc. per 5 m., nuo 316 iki 271) šiek tiek lenkia mokinių mažėjimą (–9,4 proc.), o tai rodo, kad tinklo optimizavimas vyko proporcingai. Tačiau viena kritinė tendencija išlieka: švietimo pagalbos specialistų (logopedų, specialiųjų pedagogų, psichologų) poreikis auga – vaikų su negalia skaičius per 4 metus padidėjo nuo 140 iki 176 – tačiau šių specialistų trūkumas neišsprendžiamas. Tai reiškia, kad dalis pažeidžiamiausių mokinių negauna reikiamos pagalbos.

Specialistų trūkumas: Nuolat trūksta logopedų, specialiųjų pedagogų, psichologų. Dalis konkursų į direktorių pareigas neįvyksta dėl tinkamų pretendentų stokos.

Demografinis iššūkis: Mokinių skaičiaus mažėjimas spaudžia toliau optimizuoti tinklą – nuo 2022 iki 2025 m. gimimų skaičius sumažėjo daugiau nei trečdaliu (nuo 188 iki 108).

Logistika: 2024–2025 m. kilo sunkumų organizuojant mokinių pavėžėjimą. Savivaldybė disponuoja 14 mokyklinių autobusų, 20 pavėžėjimo maršrutų.

2.2.2. Kultūra ir menas

Savivaldybėje veikia 5 kultūros centrai (su 11 struktūrinių padalinių kaimiškose vietovėse), Jurbarko krašto muziejus su 4 padaliniais ir 25 bibliotekos. Kultūros centras 2009 m. pripažintas geriausiu Lietuvoje, turi aukščiausią kategoriją.

Kultūros centruose stebimas paradoksas: renginių skaičius 2021–2025 m. išaugo 30 proc. (nuo 556 iki 723), bet lankytojų skaičius krito 25,9 proc. (nuo 101 000 iki 74 850). Tai reiškia, kad vidutinis renginio auditorija sumažėjo beveik perpus – nuo ~182 iki ~103 lankytojų per renginį. 2023 m. ekstremalus atvejis: 1 030 renginių, bet tik 68 280 lankytojų (~66 žm./renginiui). Tokia tendencija signalizuoja apie renginių turinio ir formato neatitikimą auditorijos poreikiams, taip pat apie demografinę problemą – mažėjantis gyventojų skaičius tiesiogiai mažina potencialią auditoriją. Teigiamą tendenciją – muziejus, ypač edukacinė veikla: dalyvių skaičius išaugo net 287 proc. (nuo 684 iki 2 654). Tai rodo, kad muziejus sėkmingai transformavosi į aktyvų edukacijos centrą, tačiau ši sėkmė paremta kiekybiniu augimu su mažėjančia temų įvairove (2025 m. – tik 11 temų).

11 lentelė. Kultūros centrų veiklos rodikliai (2021–2025 m.)

Rodiklis	2021	2022	2023	2024	2025	Pokytis, %
Meno kolektyvų skaičius	58	62	68	59	66	+13,8 %
Dalyvių skaičius kolektyvuose	716	737	761	697	699	–2,4 %
Renginių skaičius	556	814	1 030	764	723	+30,0 %
Lankytojų skaičius	101 000	92 400	68 280	93 372	74 850	–25,9 %

12 lentelė. Bibliotekų tinklo rodikliai (2021–2025 m.)

Rodiklis	2021	2022	2023	2024	2025	Pokytis
Bibliotekų skaičius	25	25	25	25	25	0
Dokumentų fondas (fiz. vnt.)	221 156	208 690	203 445	197 040	192 679	–28 477
Lankomumas (apsilankymai)	78 687	85 210	90 530	88 100	–	~+15 %

13 lentelė. Jurbarko krašto muziejaus veiklos rodikliai (2021–2025 m.)

Rodiklis	2021	2022	2023	2024	2025	Pokytis, %
Eksponatų skaičius	12 009	12 110	12 220	12 380	12 584	+4,8 %

Lankytojų skaičius	9 669	11 024	12 480	14 713	14 021	+45,0 %
Renginių skaičius	35	48	62	72	43	+22,9 %
Eduk. užsiėmimų dalyviai	684	910	1 250	1 980	2 654	+287,4 %

2.2.3. Sportas

Kūno kultūros ir sporto paslaugas teikia Jurbarko sporto centras (biudžetinė įstaiga). Sporto centro veikla 2021–2025 m. ženkliai plėtėsi – sportuojančiųjų skaičius išaugo 59,2 proc., nors trenerių sumažėjo 13,3 proc. Savivaldybėje veikia 9 sporto klubai (718 narių).

Sporto infrastruktūra 2025 m.: 14 stadionų, 14 sporto salių, 19 krepšinio, 10 tinklinio, 5 teniso aikščių, 1 atvira šaudykla, 1 kartodromas.

14 lentelė. Sporto veiklos rodikliai (2021–2025 m.)

Rodiklis	2021	2022	2023	2024	2025	Pokytis, %
Sportuojančių mokinių sk. (Sporto centras)	314	380	430	470	500	+59,2 %
Ugdomųjų grupių skaičius	22	26	30	32	34	+54,5 %
Trenerių skaičius	15	14	14	13	13	–13,3 %
Sporto klubų skaičius	9	9	9	9	9	0
Sportuojančių klubuose	695	700	705	710	718	+3,3 %
Varžybų ir renginių dalyviai	2 307	3 100	3 850	4 600	5 276	+128,7 %

Sporto srityje stebimas ryškus teigiamas pokytis: sportuojančių mokinių skaičius per 5 metus išaugo 59,2 proc. (nuo 314 iki 500), o varžybų ir renginių dalyviai – net 128,7 proc. Tačiau šie rodikliai slepia struktūrinę įtampą: trenerių skaičius sumažėjo 13,3 proc. (nuo 15 iki 13), vadinasi, kiekvienas treneris dabar dirba su reikšmingai didesne grupe. Tai gali pakenkti ugdymo kokybei. Papildoma rizika – 9 sporto klubai, kurie yra finansiškai nestabilūs ir konkuruoja su valstybės finansuojamu centru dėl tų pačių sportuojančiųjų. Demografinis mažėjimas (–25,84 proc. vaikų iki 7 m.) reiškia, kad per ateinančią dešimtmetį sporto centras susidurs su mažėjančia mokinių baze.

2.2.4. Socialinė parama ir socialinės paslaugos

Iš socialinių paslaugų kataloge esančių 34 paslaugų Savivaldybėje teikiamos 29 (85,29 proc.). Socialines paslaugas koordinuoja Savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyrius. Paslaugas teikia biudžetinės, viešosios įstaigos, NVO ir privačios organizacijos.

15 lentelė. Socialinių paslaugų infrastruktūros apžvalga

Eil. Nr.	Paslaugos tipas	Įstaigos pavadinimas	Pavaldumas	Vietų iš viso	Savivaldybės finansuojamų
1.	Socialinės globos namai	Seredžiaus senelių globos namai	Savivaldybė	40	40
		VŠĮ Jurbarko socialinės paslaugos (Eržvilkas)	Savivaldybė	28	28
		VŠĮ Smalininkų senjorų namai	Privati	26	24
		MB Perpetuus	Privati	38	11
2.	Dienos socialinės globos centras	VŠĮ Jurbarko socialinės paslaugos	Savivaldybė	18	14

3.	Socialinė priežiūra (pagalba į namus)	VšĮ Jurbarko socialinės paslaugos	Savivaldybė	110	110
		VšĮ Namai visiems	Privati	10	10
		Lietuvos samariečių Jurbarko krašto bendrija	NVO	35	35
4.	Soc. reabilitacija su negalia	Neįgaliųjų draugija + LASS + Samariečiai	NVO	60	60
5.	Vaikų dienos centrai (iš viso)	Samariečiai + Diakonija + Mokykla + Savivaldybė	Mišrus	371	371

16 lentelė. Savivaldybės išlaidos socialinėms paslaugoms (2021–2025 m., tūkst. Eur)

Finansavimo šaltinis	2021	2022	2023	2024	2025	Pokytis, %
Savivaldybės biudžeto išlaidos	1 576,9	2 380,2	3 050,7	3 679,7	3 601,0	+128,4 %
% nuo bendro savivaldybės biudžeto	4,3 %	5,5 %	5,5 %	6,95 %	6,31 %	–
Valstybės biudžeto specialios dotacijos	674,8	997,7	1 368,5	1 467,7	1 495,1	+121,6 %

17 lentelė. Socialinės paramos išmokos (2021–2025 m., Eur)

Išmokos rūšis	2021	2022	2023	2024	2025	Pokytis, %
Piniginė socialinė parama	1 726 342	2 659 242	5 462 091	3 021 186	3 554 526	+105,9 %
Išmokos vaikams	4 753 120	5 289 961	5 781 353	6 053 720	7 471 414	+57,2 %
Tikslinės kompensacijos	2 192 693	2 342 237	2 655 743	3 117 904	4 147 540	+89,1 %
Parama mirties atveju	178 477	160 336	170 716	186 796	233 300	+30,7 %
Parama mokiniams	352 979	395 069	452 707	487 122	574 835	+62,9 %
Iš viso	9 203 611	10 846 845	14 522 610	12 866 728	15 981 615	+73,7 %

* Socialinių pašalpų gavėjų skaičius: 2021 m. – 1 964; 2025 m. – 1 816 (–8 proc.)

* 72,7 proc. visų išmokų finansuojama iš valstybės biudžeto

Socialinės paramos duomenys atskleidžia augančią finansinę naštą esant mažėjančiam gyventojų skaičiui. Bendra socialinių išmokų suma 2021–2025 m. išaugo 73,7 proc. – nuo 9,2 mln. Eur iki 15,98 mln. Eur. Tačiau gavėjų skaičius sumažėjo tik 8 proc. (nuo 1 964 iki 1 816). Tai reiškia, kad išmokos vienam gavėjui reikšmingai augo – iš dalies dėl brangimo, iš dalies dėl augančio tikslinių kompensacijų poreikio (neįgalumas, senatvė). Ypač sparčiai augo tikslinės kompensacijos (+89 proc.) ir išmokos vaikams (+57 proc.). Nerimą kelia tai, kad 72,7 proc. visų išmokų finansuojama iš valstybės biudžeto – savivaldybė turi labai ribotą savarankiškumą socialinės politikos srityje ir yra pažeidžiama bet kokių valstybės biudžeto pokyčių. Tuo pat metu savivaldybės biudžeto išlaidos socialinėms paslaugoms (ne išmokoms) išaugo +128,4 proc. – nuo 1,6 mln. iki 3,6 mln. Eur. Šis augimas rodo, kad poreikis paslaugoms didėja greičiau, nei galima užtikrinti jų finansavimą.

2.2.5. Neįgaliųjų reikalai

Savivaldybėje būsto pritaikymo neįgaliesiems eilėje šiuo metu laukia apie 45 asmenys. Kasmet papildo ~5 nauji prašymai, vidutiniškai pritaikoma ~17 būstų per metus. 2025 m. eilėje mirė 6 asmenys. Vaikų su negalia skaičius nuosekliai auga (140 → 176 per 2022–2025 m.).

2.2.6. Visuomenės sveikata

Jurbarko rajono savivaldybėje veikia 12 asmens sveikatos priežiūros įstaigų (toliau – ASPĮ), teikiančių pirminio ir antrinio lygio asmens sveikatos priežiūros paslaugas ir 9 privačios asmens sveikatos priežiūros įstaigos, teikiančios odontologines paslaugas gyventojams.

Pirminio lygio asmens sveikatos priežiūros paslaugas teikia viešosios įstaigos: Jurbarko rajono pirminės sveikatos priežiūros centras (toliau – Jurbarko rajono PSPC), Šimkaičių ambulatorija, taip pat privačios asmens sveikatos priežiūros įstaigos: UAB VeNiMed šeimos klinika, V. R. Petkinienės IJ „PHILEMA“, T. Švedko gydytojos kabinetas ir UAB „Medicinos namai šeimai“ Jurbarko filialas. Taip pat šiose įstaigose teikiamos odontologinės paslaugos prisirašiusiems gyventojams.

Pirminio lygio psichikos sveikatos priežiūros paslaugos teikiamos Jurbarko rajono PSPC Psichikos sveikatos skyriuje.

Pirminio ir antrinio lygio asmens sveikatos priežiūros paslaugos teikiamos UAB „Saulės klinika“.

Antrinio lygio stacionarinės asmens sveikatos priežiūros paslaugos teikiamos viešojoje įstaigoje Jurbarko ligoninėje veikiančiuose įvairaus profilio stacionaro skyriuose. Veikia konsultacinė poliklinika, kurioje konsultuojami iš pirminio lygio asmens sveikatos priežiūros įstaigų siųsti pacientai.

Antrinio lygio neurologo paslaugos (su elektroencefalografiniu tyrimu – EEG) teikiamos A. Kurienės IJ neurologijos kabinete.

Antrinio lygio ambulatorinės ultragarsinių ir endoskopinių tyrimų paslaugos teikiamos UAB J. Petkinio klinikoje.

UAB „Solregis“ Jurbarko filiale teikiamos antrinio lygio oftalmologo paslaugos.

UAB „Diaverum klinikos“ Jurbarko padalinyje pacientams teikiama hemodializės paslaugos.

Odontologines paslaugas Jurbarko rajono gyventojams taip pat teikia šios privačios įmonės: UAB „Laidente“, UAB Mildos Švedienės odontologijos kabinetas, J. Meškausko IJ „Medenta“, J. Levickio stomatologijos kabinetas, IJ Remigijos Petrauskienės odontologijos kabinetas, R. Šeflerio individuali įmonė, O. Stankevičienės dantų protezų gamybos IJ, UAB „SB dantų klinika“, UAB „Dūžtantys perlai“.

Jurbarko rajono savivaldybės visuomenės sveikatos priežiūrą vykdo biudžetinė įstaiga Jurbarko rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras (toliau – Jurbarko VSB), kuris rūpinasi savivaldybės gyventojų sveikata, vykdo savivaldybės teritorijoje visuomenės sveikatos priežiūrą, siekdamas mažinti gyventojų sergamumą ir mirtingumą, gerindamas gyvenimo kokybę, teikdamas kokybiškas visuomenės sveikatos priežiūros paslaugas.

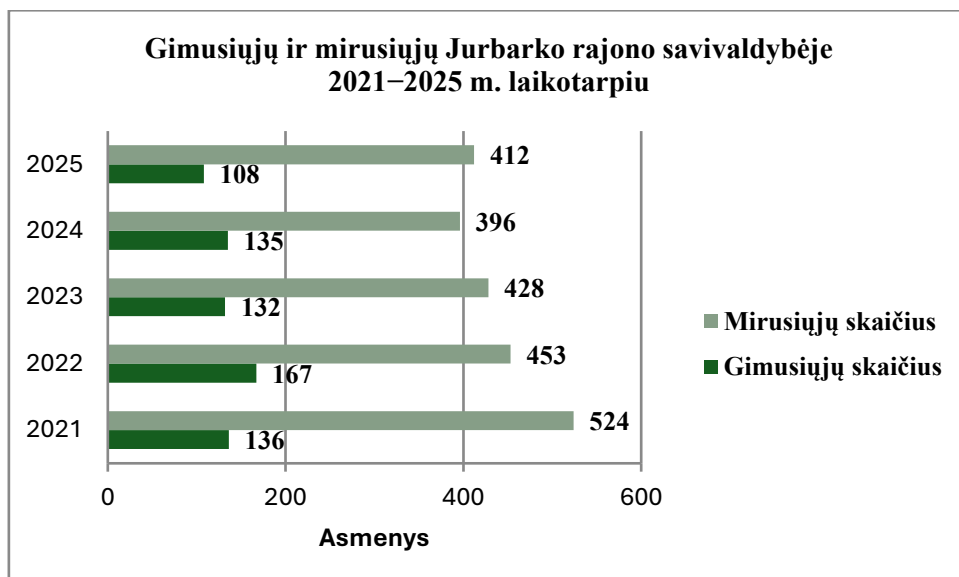
Jurbarko rajono savivaldybėje įsteigtas Jurbarko sveikatos centras funkcinio bendradarbiavimo būdu. Jurbarko rajono PSPC yra Jurbarko sveikatos centro paslaugų teikimą koordinuojančia įstaiga. Jurbarko sveikatos centro veikloje, bendradarbiavimo sutarčių pagrindu, dalyvauja šios sveikatos priežiūros įstaigos: Jurbarko rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras, Jurbarko rajono PSPC, Jurbarko ligoninė, Šimkaičių ambulatorija, UAB VeNiMed šeimos klinika, UAB „Medicinos namai šeimai“ Jurbarko filialas, UAB J. Petkinio klinika, UAB „Diaverum klinikos“, UAB „Solregis“, UAB „Laidente“.

Atsižvelgiant į gyventojų skaičių, Jurbarko rajono savivaldybės sveikatos priežiūros įstaigų tinklas gali sąlyginai būti traktuotinas kaip pakankamas.

Savivaldybės visuomenės sveikatos situacija stebima kasmet rengiamose Visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaitose, pagrįstose Higienos instituto ir Lietuvos statistikos departamento duomenimis. Toliau pateikiama 2021–2024 m. pagrindinių rodiklių dinamika ir tendencijos, apimančios demografiją, mirštamumą, sergamumą, gyvensenos veiksnius ir sveikatos priežiūros prieinamumą. Naujausiais turimais duomenimis laikomi 2024 metų rodikliai.

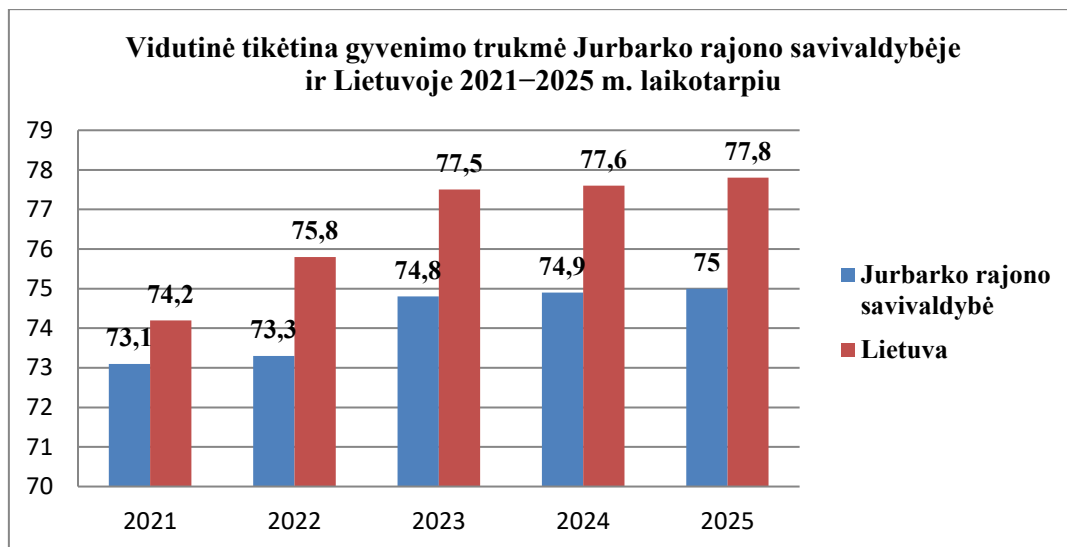
2.2.6.1. Demografinė situacija ir gyvenimo trukmė

Demografiniai rodikliai tiesiogiai veikia visuomenės sveikatos situaciją. Gyventojų senėjimas – didžiausią darbingo amžiaus dalį sudaro 60–64 m. amžiaus asmenys, o 20–29 m. grupė yra mažiausia – lemia didėjančią lėtinių ligų naštą ir sveikatos priežiūros poreikį struktūros kaitą. Mažėjantis gimstamumas ir neigiamas natūralus prieaugis (plačiau aprašyta 2.1 skyriuje) sąlygoja sparčiai senėjančią gyventojų populiaciją, kuriai būdingas didesnis sergamumas kraujotakos, psichikos ir onkologinėmis ligomis.

1 pav. Gimusiųjų ir mirusiųjų Jurbarko rajono savivaldybėje 2021–2025 m.

Vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė 2024 m. siekė 74,9 metų (3 metų vidurkis – 74,4 m.), Lietuvos – 77,6 m. Jurbarko rajono gyventojai gyvena vidutiniškai 2,7 metais trumpiau nei Lietuvos vidurkis – tai vienas iš esminių sveikatos nelygybės rodiklių. Išvengiamojo mirtingumo rodiklis 2024 m. – 73,6 proc. (Lietuva – 75,7 proc.), tai reiškia, kad dalis mirčių galėtų būti išvengta laiku diagnozavus ir gydant ligas.

2 pav. Vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė Jurbarko rajono savivaldybėje ir Lietuvoje 2021–2025 m.

2.2.6.2. Mirtingumas ir pagrindinės mirties priežastys

Jurbarko rajono savivaldybėje vyraujanti mirties priežastis – kraujotakos sistemos ligos, nors mirtingumo nuo jų rodiklis 2021–2024 m. laikotarpiu nuosekliai mažėjo: nuo 1 128,7/100 000 gyv. (2021 m.) iki 804,0/100 000 gyv. (2024 m.). Nepaisant šio gerėjimo, rodiklis vis dar viršija Lietuvos vidurkį (2024 m. Lietuva – apie 636/100 000 gyv.). Standartizuotas mirtingumo nuo kraujotakos ligų rodiklis 2024 m. sudarė 695,9/100 000 gyv. (Lietuva – 636,0), santykis su Lietuva – 1,09, t. y. 9 proc. blogesnis.

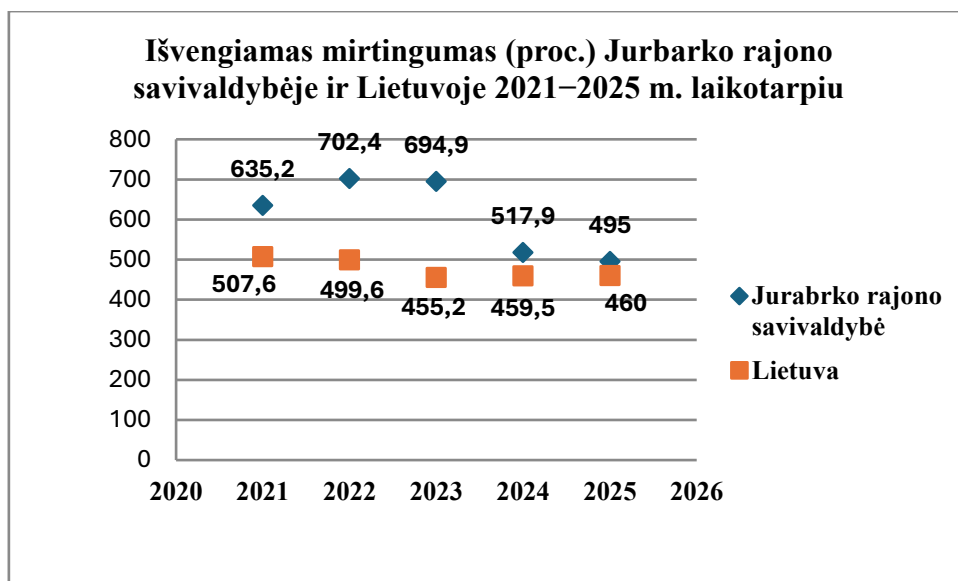
Mirtingumas nuo piktybinių navikų auga: 2021 m. – 323,1/100 000 gyv., 2022 m. – 343,6, 2024 m. – 320,5 (3 metų vidurkis – 322,2/100 000 gyv.). Lietuvos vidurkis 2024 m. – 278,8/100 000 gyv., santykis – 1,15, t. y. 15 proc. blogesnis. Mirtingumas nuo cerebrovaskulinių ligų gerėja: 2024 m. – 110,8/100 000 gyv., Lietuva – 144,5, santykis – 0,77. Mirtingumas nuo alkoholio sąlygotų priežasčių 2024 m. buvo geresnis nei Lietuvos vidurkis: 15,8/100 000 gyv. (Lietuva – 23,4). Savižudybių rodiklis 2024 m. nebuvo nurodytas kaip prioritetinė

problema, tačiau 2022 m. rodiklis (28,3/100 000 gyv.) viršijo Lietuvos vidurkį (18,6); 2023 m. savižudybių skaičius vėl pakilo ir buvo įtrauktas į raudonąją zoną.

Analizuojant duomenis matyti, kad Jurbarko rajono savivaldybėje išvengiama mirtingumo rodiklis visais metais buvo didesnis nei Lietuvos vidurkis. 2021 m. jis siekė 635,2 atvejo, 2022 m. padidėjo iki 702,4, o 2023 m. nežymiai sumažėjo iki 694,9 atvejo 100 tūkst. gyventojų. Didžiausias pokytis stebimas 2024 m., kai rodiklis sumažėjo iki 517,9, o 2025 m. dar sumažėjo iki 495 atvejų 100 tūkst. gyventojų. Tai rodo ryškią mažėjimo tendenciją pastaraisiais metais.

Lietuvoje išvengiama mirtingumo rodikliai buvo stabilesni. 2021 m. jie sudarė 507,6 atvejo 100 tūkst. gyventojų, 2022 m. – 499,6, o 2023 m. sumažėjo iki 455,2 atvejo. 2024–2025 m. rodiklis vėl nežymiai augo ir atitinkamai siekė 459,5 bei 460 atvejų 100 tūkst. gyventojų.

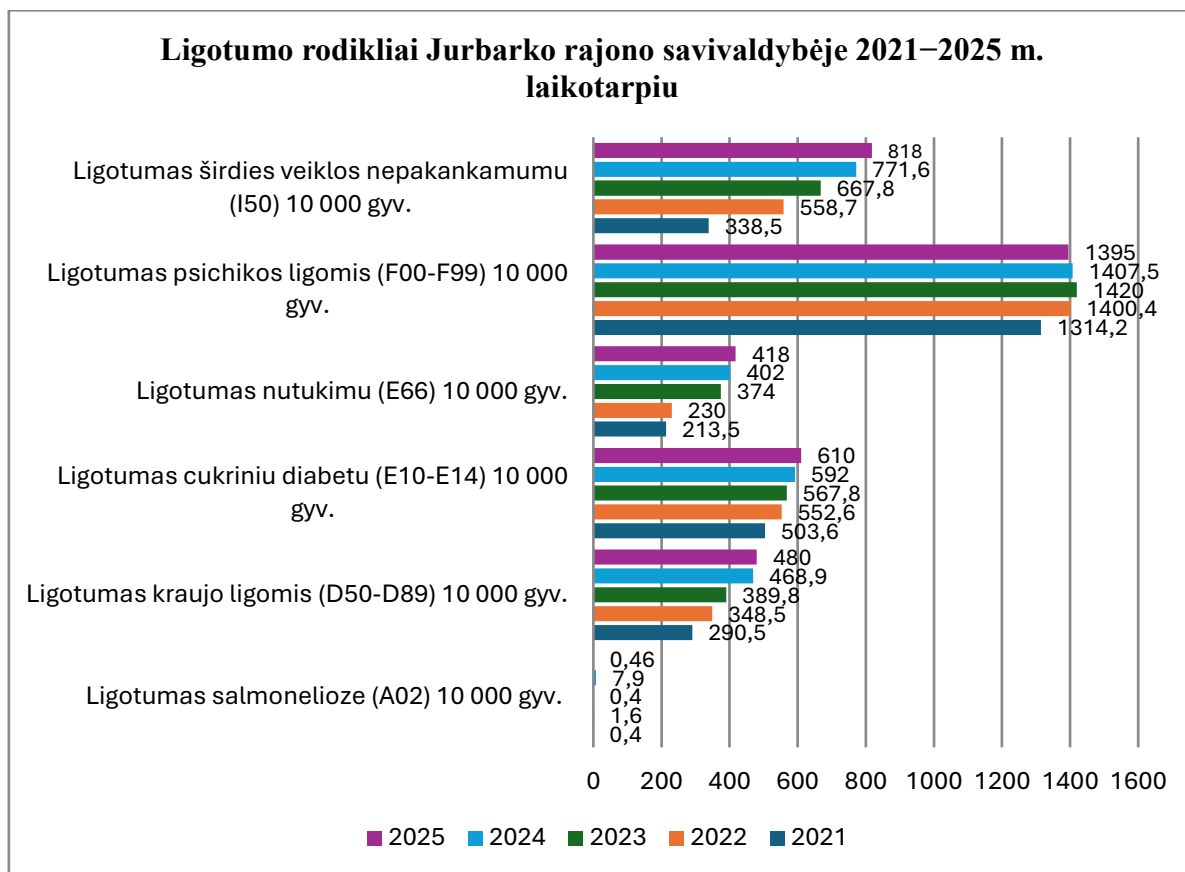
Palyginus Jurbarko rajono savivaldybės ir Lietuvos duomenis, matyti, kad skirtumas tarp rodiklių laikotarpio pradžioje buvo gana didelis, tačiau 2024–2025 m. jis ženkliai sumažėjo. Tai leidžia teigti, kad Jurbarko rajone išvengiama mirtingumo situacija gerėjo sparčiau nei šalies mastu.

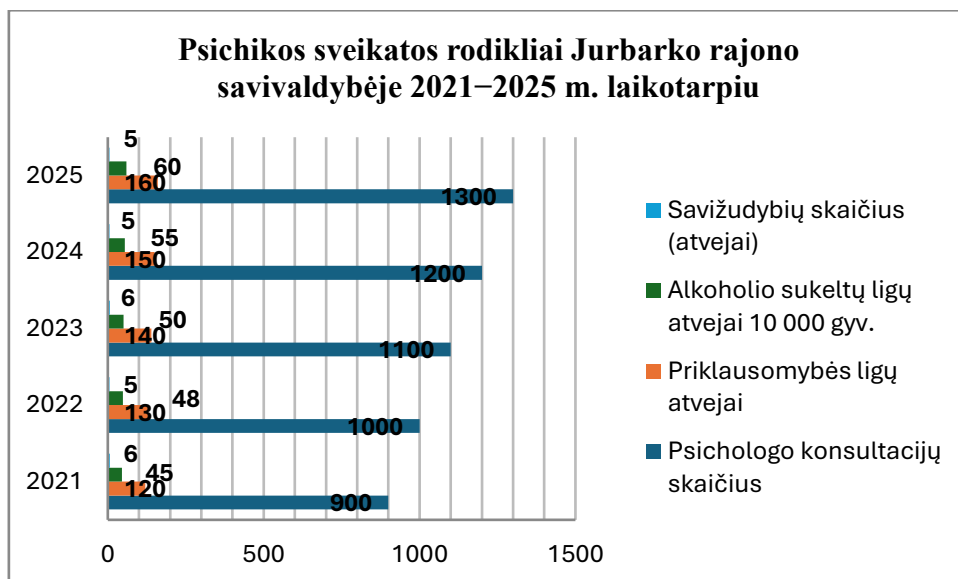
3 pav. Išvengiamas mirtingumas (proc.) Jurbarko rajono savivaldybėje ir Lietuvoje 2021–2025 m.

2.2.6.3. Sergamumas lėtinėmis ligomis

Didžiausias ligotumo rodiklis 2024 m. – kraujotakos sistemos ligos: 3 763,2/10 000 gyv. (2022 m. – 3 340/10 000 gyv., 2023 m. – 3 695,7/10 000 gyv.). Šis rodiklis nuosekliai auga nuo 2014 m. ir viršija Lietuvos vidurkį (2023 m. Lietuva – 3 387,4/10 000 gyv.). Ligtumas psichikos sveikatos ir elgesio sutrikimais 2024 m. – 1 407,5/10 000 gyv. Šis rodiklis taip pat tendencingai auga nuo 2014 m. (2023 m. Jurbarkas – 1 429/10 000 gyv., Lietuva – 1 210,7). Sparčiai kyla ir sergamumo nervų sistemos ligomis rodiklis: nuo 2020 m. 2023 m. siekė 1 659,7/10 000 gyv. (Lietuva – 1 597,8). Šie trys rodikliai sudaro susijusį klasterį, susijusį su ilgalaikiu stresu, socialine atskirtimi, ilgalaikiu nedarbu.

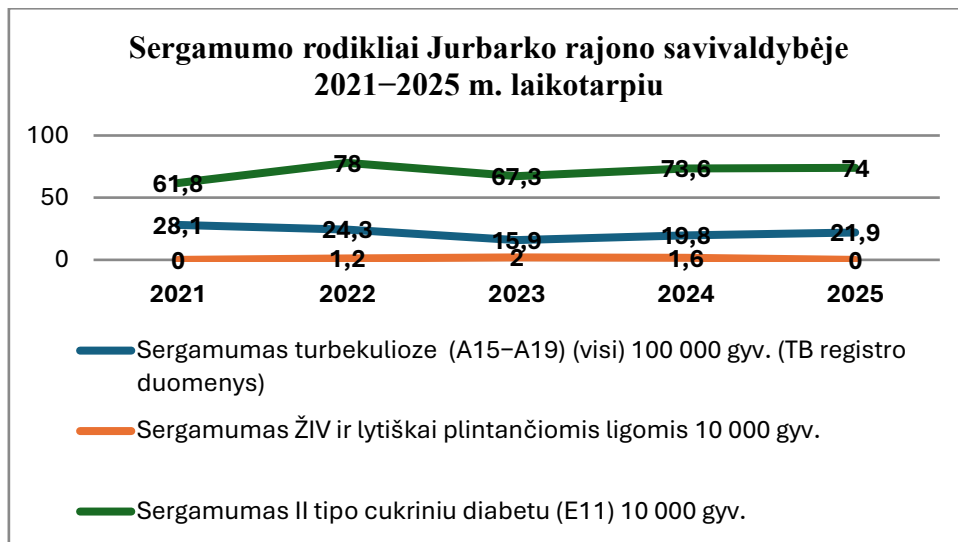

4 pav. Ligotumo rodikliai Jurbarko rajono savivaldybėje 2021–2025 m.

5 pav. Psichikos sveikatos rodikliai Jurbarko rajono savivaldybėje 2021–2025 m.

Tuberkuliozės sergamumas 2024 m. – 19,8/100 000 gyv. (2023 m. – 15,9), šiek tiek viršija Lietuvos vidurkį (22,5), bet rodiklio tendencija – nestabili. ŽIV naujų atvejų 2024 m. neužfiksuota. Ligotumas miokardo infarktu – 57,7/10 000 gyv. – mažiausias iš visų ligotumo rodiklių, tačiau 2023–2024 m. laikotarpiu augo.

6 pav. Sergamumo rodikliai Jurbarko rajono savivaldybėje 2021–2025 m.

2.2.6.4. Socialiniai sveikatos veiksniai ir gyvensena

Socialiniai sveikatos determinantai Jurbarko rajone yra nepalankūs (plačiau – 2.2.4 skyriuje). Sveikatos stebėsenos požiūriu ypač reikšminga, kad socialinės pašalpos gavėjų santykis su Lietuva – 1,81, o mokinių, gaunančių nemokamą maitinimą – 1,11. Moksliniai tyrimai rodo, kad pajamų nelygybė ir skurdas yra vieni stipriausių lėtinių ligų, psichikos sutrikimų ir trumpesnės gyvenimo trukmės prediktorių. Šis ryšys paaiškina dalį Jurbarko rajono sveikatos rodiklių atsilikimo nuo Lietuvos vidurkio.

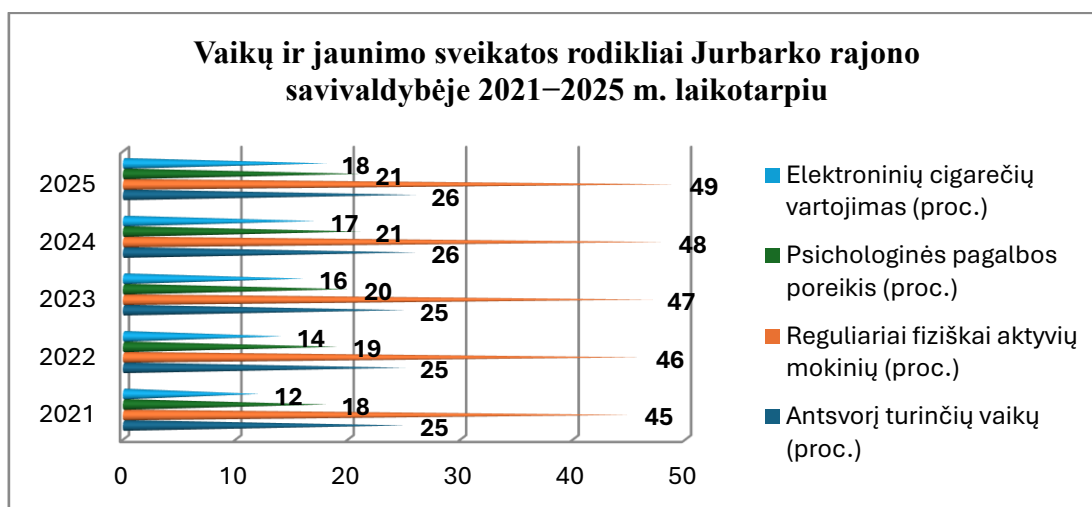
Per nagrinėjamą laikotarpį reguliariai fiziškai aktyvių mokinių dalis nuosekliai augo – nuo 45 proc. 2021 m. iki 49 proc. 2025 m. Tai rodo teigiamą vaikų ir jaunimo fizinio aktyvumo didėjimo tendenciją.

Antsvorį turinčių vaikų rodiklis 2021–2023 m. išliko stabilus ir siekė 25 proc., o 2024–2025 m. padidėjo iki 26 proc. Nors pokytis nėra didelis, matomas nežymus antsvorio paplitimo augimas.

Psichologinės pagalbos poreikis kasmet didėjo: nuo 18 proc. 2021 m. iki 21 proc. 2024–2025 m. Tai gali rodyti didėjantį emocinės ir psichologinės pagalbos poreikį tarp vaikų ir jaunimo.

Elektroninių cigarečių vartojimas taip pat augo visą laikotarpį – nuo 12 proc. 2021 m. iki 18 proc. 2025 m. Šis rodiklis didėjo sparčiausiai, todėl galima teigti, kad elektroninių cigarečių vartojimas tampa vis aktualesne problema tarp jaunimo.

Apibendrinant galima teigti, kad Jurbarko rajono savivaldybėje stebimos tiek teigiamos, tiek neigiamos tendencijos: didėja fizinis aktyvumas, tačiau kartu auga psichologinės pagalbos poreikis, elektroninių cigarečių vartojimas ir šiek tiek didėja antsvorį turinčių vaikų dalis.

7 pav. Vaikų ir jaunimo sveikatos rodikliai Jurbarko rajono savivaldybėje 2021–2025 m.

Gyvensenos rodikliai rodo prieštaringas tendencijas. Mirtingumas nuo alkoholio sąlygotų priežasčių 2022 m. pablogėjo iki 44,5/100 000 gyv. (Lietuva – 22,8), tačiau 2024 m. normalizavosi iki 15,8 (Lietuva – 23,4) – tai reikšmingas pagerėjimas. Suaugusiųjų, kasdien rūkančių tabako gaminius, dalis 2022 m. – 16,4 proc. (Lietuva – 16,3 proc.), iš esmės atitinka šalies vidurkį. Elektroninių cigarečių vartotojai augo iki 3,8 proc. (Lietuva – 5,2 proc.). Ilgalais nedarbas (2.1.7 skyrius) yra svarbus sveikatos determinantas: nuolat nuo darbo rinkos atskiriami asmenys turi didesnę psichikos sveikatos sutrikimų ir lėtinių ligų riziką.

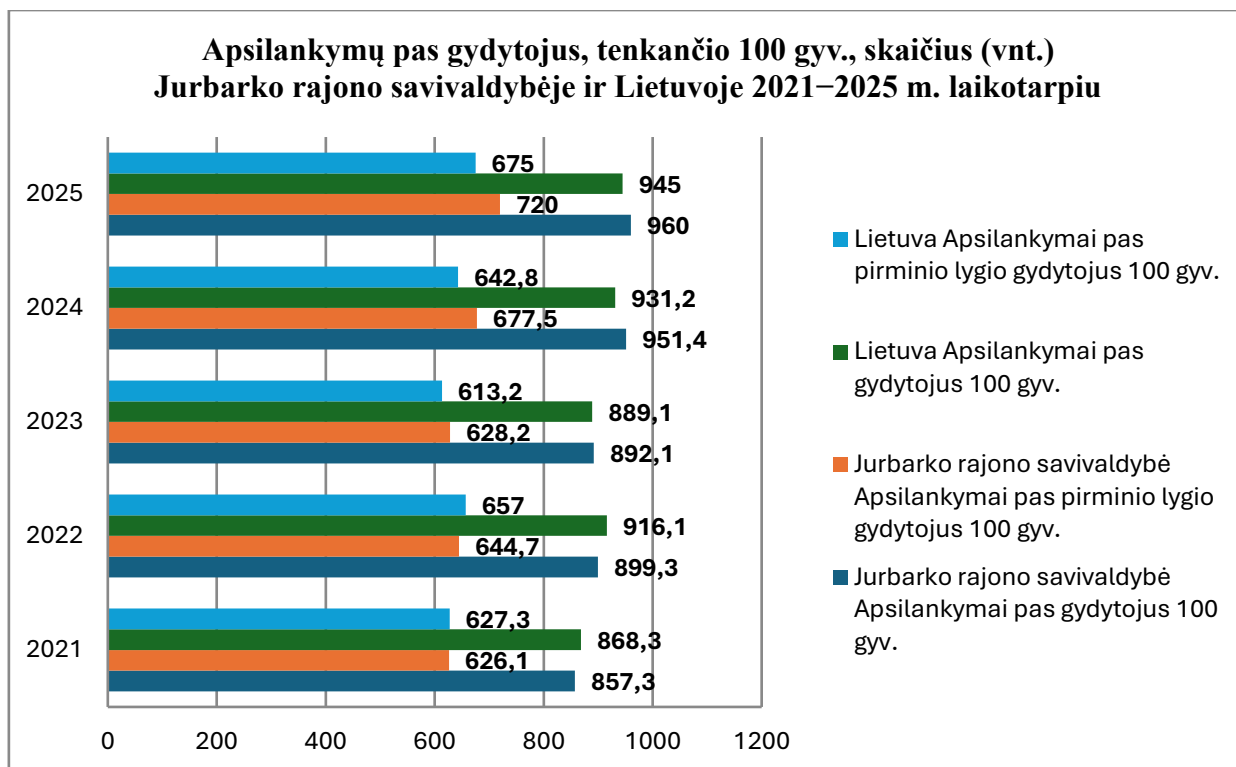
2.2.6.5. Sveikatos priežiūros prieinamumas ir prevencinė veikla

Sveikatos priežiūros prieinamumas rajone vertinamas kaip patenkinamas: išvengiamų hospitalizacijų rodiklis atitinka Lietuvos vidurkį, apsilankymų pas gydytojus skaičius taip pat atitinka šalies rodiklius. Tačiau profilaktinių programų dalyvavimas išlieka nepakankamas – tai sisteminis prevencijos silpnumas. Širdies ir kraujagyslių ligų prevencijos programoje 2024 m. dalyvavo 45,4 proc. tikslinės populiacijos (Lietuva – 52,3 proc.), santykis – 0,87. Storosios žarnos vėžio programoje 2024 m. – 52,0 proc. (Lietuva – 58,0 proc.), santykis – 0,90. Šie rodikliai 2021–2023 m. buvo dar prastesni (ŠKL programa – 37 proc. 2021 m.), o tendencija gerėja, tačiau nepakankamu tempu, turint omenyje aukštą širdies ir kraujagyslių ligų paplitimą rajone.

Psichikos sveikatos paslaugų prieinamumas – sisteminis trūkumas. Bandymų žudytis rodiklis 2021 m. buvo 44,1/100 000 gyv. (Lietuva – 37,4), t. y. 20 proc. blogesnis nei šalies vidurkis. 2023 m. savižudybių skaičius vėl pateko į raudonąją zoną. Psichikos sveikatos ir elgesio sutrikimų ligotumas tendencingai auga nuo 2014 m. ir 2023 m. 18 proc. viršijo Lietuvos vidurkį.

Jurbarko rajono savivaldybėje gyventojams teikiamos psichikos sveikatos priežiūros paslaugos: stacionariosios ir ambulatorinės – Jurbarko ligoninėje, pirminės psichikos sveikatos paslaugos – Jurbarko rajono PSPC Psichikos sveikatos skyriuje. Tačiau galimai šios paslaugos nėra pakankamai veiksmingos.

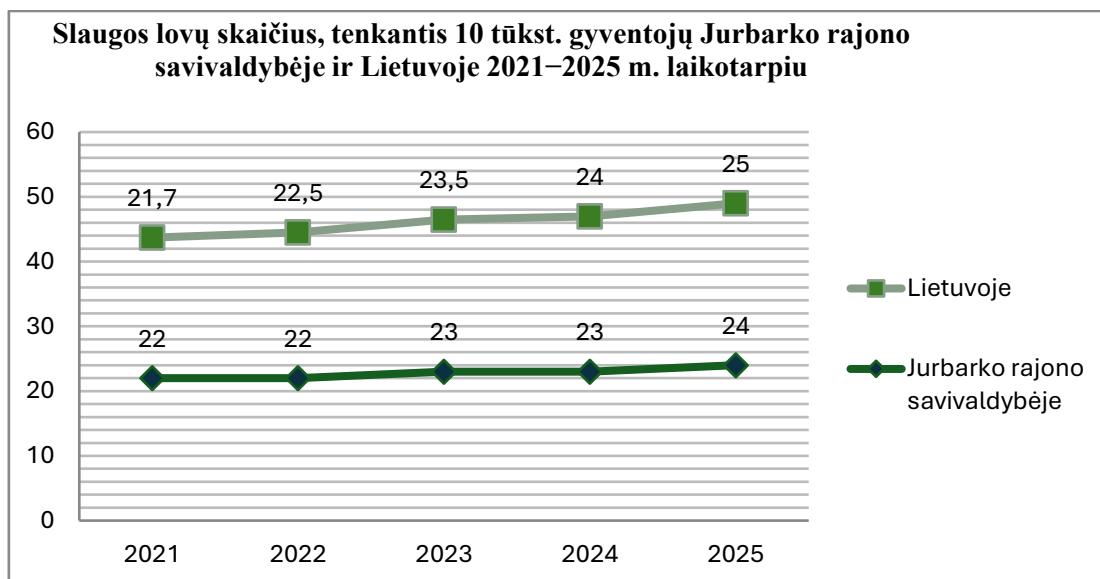
Bendras apsilankymų pas visų lygių gydytojus skaičius Jurbarko rajone nuolat augo, išskyrus nedidelį kritimą 2023 m. Taip pat pastebimas didesnis pirminio lygio gydytojų apsilankymų skaičius Jurbarko rajone, ypač prognozuojamais 2024 ir 2025 metais. Nors ir svyruodamas, bendras apsilankymų skaičius Lietuvoje taip pat rodo augimo tendenciją. Iš visų keturių rodiklių didžiausias skaičius fiksuojamas Jurbarko rajone apsilankymų pas pirminio lygio gydytojus 2025 m. prognozėje.

8 pav. Apsilankymų pas gydytojus, tenkančio 100 gyv., skaičius (vnt.) Jurbarko rajono savivaldybėje ir Lietuvoje 2021–2025 m.

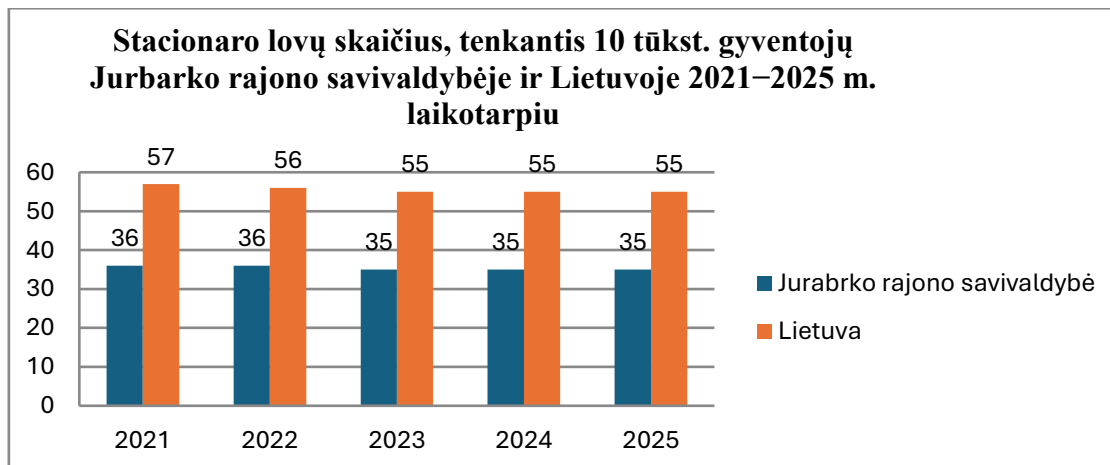

Nors abu rodikliai auga, Jurbarko rajone slaugos lovų skaičius yra šiek tiek didesnis nei vidutiniškai Lietuvoje, ypač 2023–2025 m. laikotarpiu. Prognozuojama, kad 2025 m. Jurbarko rajone bus 24 slaugos lovos 10 tūkst. gyventojų, o Lietuvoje – 25. Taigi, abiejose teritorijose stebimas stabilus slaugos lovų prieinamumo augimas.

9 pav. Slaugos lovų skaičius, tenkantis 10 tūkst. gyventojų Jurbarko rajono savivaldybėje ir Lietuvoje 2021–2025 m.

Jurbarko rajone stacionaro lovų skaičius laikotarpiu išliko stabilus arba nežymiai mažėjo, o Lietuvoje stebimas nuoseklus mažėjimas. 2021 m. Jurbarko rajone buvo 36 lovos 10 tūkst. gyventojų, o Lietuvoje – 57. Prognozuojama, kad 2025 m. Jurbarko rajone bus 35 lovos, o Lietuvoje – 55.

10 pav. Stacionaro lovų skaičius, tenkantis 10 tūkst. gyventojų Jurbarko rajono savivaldybėje ir Lietuvoje 2021–2025 m.

Pateikiama informacija apie gyventojų dalyvavimą įvairiose prevencinėse programose, įskaitant gimdos kaklelio, krūties, prostatos, storosios žarnos vėžio prevencines programas, bei širdies ir kraujagyslių ligų prevencinę programą. Visuose rodikliuose, išskyrus vidutinę laukimo trukmę pas specialistą, prognozuojamas augimas. Nuo 2025 m. prognozuojama, kad vidutinė laukimo trukmė sumažės iki 6-10 dienų.

18 lentelė. Vidutinė laukimo trukmė pas specialistą (d.) ir gyventojų dalyvavimą prevencinėse programose 2021–2025 m. (proc.)

Metai	Vidutinė laukimo trukmė pas specialistą (d.)	E. sveikatos naudojimas (%)	Prevencinėse programose dalyvavusių gyventojų (%):	Gimdos kaklelio vėžio prev. programa (proc.)	Krūties vėžio prev. programa (proc.)	Prostatos (priešinės liaukos) vėžio prev. programa (proc.)	Storosios žarnos vėžio prev. programa (proc.)	Širdies ir kraujagyslių ligų prev. programa (proc.)
2021	10-14	85-90	38	45	42	48	35	40
2022	9-13	90-92	41	47	44	50	37	42
2023	8-12	92-95	44	49	46	52	40	45
2024	7-11	95-97	47	52	48	54	43	47
2025	6-10	97-99	49-52	54-56	50-52	56-58	45-47	49-51

2.2.6.6. Pagrindinės sveikatos srities problemos ir išvados

Remiantis 2021–2024 m. sveikatos stebėsenos ataskaitomis, išskiriamos šios prioritetinės sveikatos srities problemos Jurbarko rajono savivaldybėje:

- 1. Mirtingumas nuo širdies ir kraujagyslių ligų.** Nors rodiklis gerėja (1 128,7/100 000 gyv. 2021 m. – 804,0 2024 m.), jis vis dar 9–37 proc. viršija Lietuvos vidurkį priklausomai nuo metų. Prevencijos programų dalyvavimas nepakankamas – tik 45 proc. tikslinės populiacijos dalyvauja ŠKL programoje.
- 2. Psichikos sveikata ir savižudybės.** Bandymų žudyti rodiklis 2021 m. – 44,1/100 000 gyv. (20 proc. virš Lietuvos); savižudybių skaičius 2022–2023 m. pateko į raudonąją zoną. Psichikos sveikatos ir elgesio sutrikimų ligotumas auga nuo 2014 m. ir 2023 m. 18 proc. viršijo Lietuvos rodiklį. Psichikos sveikatos paslaugos nėra pakankamai veiksmingos.
- 3. Socialinė atskirtis kaip sveikatos veiksnys.** Socialinės pašalpos gavėjų skaičius 1,81 karto viršija Lietuvos vidurkį; mokinių, gaunančių nemokamą maitinimą, rodiklis – 1,11 karto. Skurdas ir socialinė atskirtis yra struktūrinis veiksnys, lemiantis prastesnę gyventojų sveikatos būklę.
- 4. Mirtingumas nuo piktybinių navikų.** Rodiklis 2024 m. – 320,5/100 000 gyv., 15 proc. viršija Lietuvos vidurkį. Onkologinių prevencijos programų dalyvavimas – mažesnis nei Lietuvos: storosios žarnos vėžio programa – 52 proc. (Lietuva – 58 proc.).

Teigiamos tendencijos: mirtingumas nuo alkoholio sąlygotų priežasčių (2024 m. – žemiau Lietuvos vidurkio), cerebrovaskulinių ligų mirtingumas gerėja, išvengiamų hospitalizacijų rodiklis – teigiamas. Šios tendencijos rodo, kad kryptingos prevencinės ir pirminės sveikatos priežiūros priemonės duoda rezultatų, tačiau sisteminiai socialiniai ir ekonominiai veiksniai apriboja jų poveikį.

2.2.7. Tarpinstitucinis bendradarbiavimas

Savivaldybė koordinuoja paslaugas vaikams su specialiaisiais ugdymosi poreikiais (SUP) ir smurto artimoje aplinkoje (SAA) subjektams. 100 proc. patenkinami kompleksinės tęstinės pagalbos (KTP) prašymai. Vidutiniškai aptarnaujama ~120 vaikų su dideliais/labai dideliais SUP.

19 lentelė. Smurto artimoje aplinkoje statistika (2023–2026 m. I ketv.)

Rodiklis	2023	2024	2025	2026 I ketv.
Pranešimų skaičius	657	721	981	191
Išduotų orderių skaičius	128	191	195	128
Panaikintų orderių skaičius	5	4	4	4
Iškiteisminių tyrimų skaičius	97*	53	191	98

* * Nuo 2023 m. liepos 1 d.

Apibendrinimas. Viešųjų paslaugų srityje stebimas dvejopas pokytis: mokinių skaičius ir mokyklų tinklas mažėja, tačiau ugdymo kokybės rodikliai išlieka aukšti. Socialinių išmokų apimtys auga, o jų priklausomybė nuo valstybės lėšų išlieka didelė. Sveikatos rodikliai gerėja mirtingumo nuo kraujotakos ligų srityje, tačiau psichikos sveikata, onkologiniai susirgimai ir socialinė atskirtis reikalauja tikslingų intervencinių priemonių.

2.3. EKONOMIKA IR VERSLO APLINKA

2.3.1. Ekonominiai rodikliai

Savivaldybės ekonomika grindžiama žemės ūkiu, logistika ir maisto pramone. Finansinis savarankiškumas žemas – biudžetas priklausomas nuo valstybės asignavimų. 2024 m. materialinių gyvenimo sąlygų subindeksas – 0,945, žemiausias Tauragės apskrityje (Pagėgiai – 0,960; Šilalė – 1,006; Tauragė – 1,073).

20 lentelė. Pagrindiniai ekonominiai rodikliai

Rodiklis	Reikšmė	Pastabos
MVĮ skaičius (2022 m.)	459	~18,5 MVĮ / 1 000 gyv. – žemiau šalies vid.
Labai mažų įmonių dalis	92 %	iki 10 darbuotojų
Bedarbių sk. metų pabaigoje (2025)	1 437	–37,8 % nuo 2021 m.
Vid. darbo užmokestis (administracija, 2026 II)	2 312 EUR bruto	Žemiau šalies vidurkio
Materialinių sąlygų subindeksas (2024)	0,945	Žemiausias Tauragės apskrityje
GKI reitingas (2024)	38 vieta	2020 m. buvo 29 vieta

2.3.2. Verslo aplinka ir ūkio subjektai

2026 m. pradžioje Jurbarko rajono savivaldybėje veikė 764 ūkio subjektai. Pagal ekonominės veiklos rūšis dominuoja didmeninė ir mažmeninė prekyba (129 subjektai, 17 proc.), statyba (93, 12 proc.) ir transportas bei saugojimas (80, 10 proc.). Apdirbamoji gamyba sudaro 57 subjektus (7 proc.) – palyginti nedaug kaimo savivaldybei su stipria žemės ūkio baze. Pažymėtina profesinės, mokslinės ir techninės veiklos augimo tendencija (47 subjektai), taip pat meninė ir rekreacijos veikla (54). Žemės ūkio sektoriuje registruoti tik 37 subjektai – tai patvirtina struktūrinę ūkininkavimo problematiką: didelė dalis žemdirbių veikia neturint juridinio asmens statuso arba kaip fiziniai asmenys. Ūkio subjektų skaičius 2018–2022 m. laikotarpiu augo 17 proc. (nuo 535 iki 625), tačiau pagal ūkio subjektų tankį 1 000 gyventojų (25,2) Jurbarkas atsilieka nuo Tauragės apskrities vidurkio (28,3) ir dvigubai – nuo Lietuvos vidurkio (42,9). MVĮ tankis 2022 m. – 18,5 MVĮ/1 000 gyv. (Lietuva – 35,0; apskritis – 22,3). Įmonių struktūra: 92 proc. – mikroįmonės (iki 10 darbuotojų), aukštesnę pridėtinę vertę kuriančio vidutinio verslo beveik nėra.

Nefinansinio sektoriaus įmonių bendra apyvarta 2021–2024 m. augo reikšmingai: nuo 374,6 mln. Eur (2021 m.) iki 606,3 mln. Eur (2024 m.), t. y. +61,8 proc. per ketverius metus. Tačiau šis augimas iš dalies lėmtas infliacijos ir žemės ūkio produkcijos kainų augimo, o ne struktūrinės verslo plėtros. Palyginimui, šalyje apyvarta 1 gyv. tuo pačiu laikotarpiu augo sparčiau, todėl Jurbarko atotrūkis nuo šalies vidurkio išliko.

2.3.3. Materialinės investicijos

Nefinansinio sektoriaus bendrosios investicijos į ilgalaikį materialųjį turtą 2021–2024 m. rodė ryškų ciklinį pobūdį: nuo 39,2 mln. Eur (2021 m.) jos augo iki 54,3 mln. Eur (2022 m.) ir pasiekė piką 2023 m. – 82,6 mln. Eur, tačiau 2024 m. smarkiai krito iki 45,9 mln. Eur (–44,5 proc.). Investicijų piko 2023 m. tikėtina priežastis – stambių žemės ūkio ir infrastruktūros projektų vienlaikiškumas. Investicijos vienam gyventojui: 2021 m. – 1 891 Eur, 2022 m. – 2 437 Eur, 2023 m. – 3 540 Eur, 2024 m. – 1 789 Eur. Lietuvos vidurkis 2022 m. buvo apie 4 500–5 000 Eur/gyv., todėl net piko metais (2023 m.) Jurbarkas atsilieka nuo šalies vidurkio.

Tiesioginės užsienio investicijos (TUI) vienam gyventojui 2018–2022 m. augo nuo 46 Eur iki 859 Eur, tačiau vis dar labai atsilieka nuo Lietuvos vidurkio (10 454 Eur 2022 m.) – atotrūkis yra daugiau nei 12 kartų. Tauragės apskritis vidutiniškai – 1 072 Eur/gyv. Tai atspindi struktūrinę investicinio patrauklumo problemą: rajonas nekaupia užsienio kapitalo reikšmingais kiekiais, o tai riboja technologinę pažangą ir darbo vietų kokybę.

2.3.4. Mokestinės pajamos ir savivaldybės biudžeto dinamika

Į savivaldybės biudžetą įskaitytų mokesčių suma 2021–2024 m. augo nuosekliai: nuo 19,9 mln. Eur iki 30,3 mln. Eur (+52,2 proc. per ketverius metus). Dominuojantis mokesčių šaltinis – gyventojų pajamų mokestis (GPM), sudarantis apie 92 proc. visų mokestinių pajamų. GPM augimas: 2021 m. – 18,2 mln. Eur, 2022 m. – 22,0 mln. Eur (+20,9 proc.), 2023 m. – 25,4 mln. Eur (+15,6 proc.), 2024 m. – 28,0 mln. Eur (+10,3 proc.). Augimo tempas nuosekliai lėtėja, atspindintis gyventojų skaičiaus mažėjimą ir ribotą darbo vietų kūrimą. GPM augimas pirmiausia paaiškinamas darbo užmokesčio augimu visoje šalyje (MMA pakėlimai, biudžetinių įstaigų algų indeksavimas), o ne naujų darbo vietų kūrimu rajone.

Kiti mokesčiai išlieka mažareikšmiai: žemės mokestis 2024 m. – 560 tūkst. Eur (1,8 proc. mokestinių pajamų), nekilnojamojo turto mokestis – 512 tūkst. Eur (1,7 proc.), rinkliavos – 1,0 mln. Eur (3,3 proc.). Šie rodikliai rodo žemą savarankiškų pajamų generavimo pajėgumą – savivaldybė pajamas formuoja beveik išimtinai per GPM, kuriam didelę įtaką daro nacionalinio lygio politika. Patvirtinto biudžeto dydis: 2024 m. – 47,5 mln. Eur, 2026 m. – 63,6 mln. Eur. Dotacijos ir kitos tikslinės lėšos sudaro apie 33–35 proc. biudžeto, kas rodo didelę priklausomybę nuo valstybės persikirstomų išteklių.

Struktūrinis biudžeto iššūkis – augančios socialinės ir infrastruktūros išlaidos esant ribotam savarankiškų pajamų augimui. Darbo užmokesčiui skirtos lėšos sudaro apie 54 proc. visų biudžeto asignavimų, o investicinės išlaidos nuolat spaudžiamos augančių einamųjų sąnaudų – elektros energijos, socialinių išmokų, darbo užmokesčio indeksavimo.

2.3.5. Energetinis efektyvumas

Elektros sąnaudos 2022 m. padvigubėjo ir išlieka aukštos: savivaldybės administracijos išlaidos šoktelėjo nuo 13,8 tūkst. Eur (2021 m.) iki 29,8 tūkst. Eur (2022 m.) ir per trejus metus nepargriuvo. Analogiškai augo seniūnijų sąnaudos – Raudonės seniūnija nuo 5,3 iki 11,3 tūkst. Eur. Visų administracinių objektų energetinės išlaidos 2022–2025 m. išliko 1,8–2,1 karto aukštesnės nei 2021 m. lygio. Ši eilutė biudžete didėja ir tiesiogiai konkuruoja su investicijomis į valdymo kokybę, skaitmenizavimą ir darbuotojų kompetencijų ugdymą. Atsinaujinančios energetikos sprendimai administraciniame ūkyje nepakankami.

21 lentelė. Savivaldybės administracijos išlaidos elektros energijai (tūkst. Eur)

Objektas	2021	2022	2023	2024	2025
Savivaldybės administracija	13,8	29,8	28,4	27,1	26,5
Raudonės seniūnija	5,3	10,8	11,0	11,3	11,0
Eržvilko seniūnija	4,1	8,9	9,2	9,8	9,5
Kitos seniūnijos (vidurkis)	3,2	6,8	6,9	7,1	7,0

Apibendrinimas. Savivaldybės ekonominė situacija pasižymi prieštariningomis tendencijomis: įmonių apyvarta augo (+61,8 proc. per 4 m.), tačiau verslumo lygis, tiesioginės užsienio investicijos ir materialinių sąlygų indeksas išlieka gerokai žemesni už Lietuvos vidurkį. Mokestinių pajamų augimas grindžiamas darbo užmokesčio kilimo poveikiu, o ne struktūriniu verslo plėtros padidėjimu. Biudžeto priklausomybė nuo valstybės dotacijų išlieka sisteminiu iššūkiu.

2.4. INFRASTRUKTŪRA IR APLINKOS APSAUGA

2.4.1. Teritorijų planavimas

Savivaldybė aktyviai atnauja planavimo dokumentus. 2024 m. patvirtintas savivaldybės bendrojo plano keitimas, 2023 m. – Jurbarko miesto bendrasis planas. 2026 m. pradėti Šilumos ūkio spec. plano ir Vandens tiekimo spec. plano koreguotumai. Paruošti investicijoms 12 žemės sklypų (bendras plotas >29 ha), visi pilnai aprūpinti inžinerine infrastruktūra.

2.4.2. Kelių infrastruktūra

Kelių infrastruktūros duomenys atskleidžia ryškią disproporciją tarp dangos tipų. Asfaltbetonio keliai (150 km) per 5 metus pagerinami tik minimaliai – atnaujinto paviršiaus kiekis svyruoja nuo 230 m (2023 m.) iki 815 m (2021 m.) per metus. Tuo tarpu žvyrkeliai (800 km) sudaro didžiąją dalį tinklo, ir jų blogos dangos dalis (592 km iš 800 km, t. y. 74 proc.) rodo struktūrinę problemą: žvyrkelių kokybė prastėja greičiau, nei atliekamas remontas. Tai tiesiogiai veikia kaimo gyventojų prieinamumą prie paslaugų – seniūnijose, kuriose žvyrkeliais naudojasi daugiausiai vyresnio amžiaus žmonių, prastos dangos sukuria praktinę kliūtį gauti sveikatos priežiūros, socialines ir kitas paslaugas.

22 lentelė. Vietinės reikšmės kelių būklė (2021–2025 m., km)

Dangos tipas	2021 (viso)	Geros kokybės	2025 (viso)	Geros kokybės	Blogos kokybės
Asfaltbetonio danga	144,9	86,9	150,1	96,1	54,0
Žvyro danga	830,7	249,2	800,8	208,2	592,6
Gruntkeliai	104,7	–	101,7	–	101,7
Iš viso	1 080,3	–	1 052,6	–	–

2.4.3. Viešasis transportas

Viešojo transporto keleivių skaičius auga sparčiai (+71,7 proc. per 5 m., nuo 119,8 iki 205,7 tūkst.). Struktūrinė kaita taip pat reikšminga: mokinių dalis bendroje struktūroje mažėja (nuo 47,9 proc. iki 30,1 proc.), o pensininkų ir neįgalųjų – auga (nuo 26,4 proc. iki 27,3 proc.). Tai atspindi demografinius pokyčius – vyresnio amžiaus gyventojai tampa pagrindiniais viešojo transporto naudotojais. Šiame kontekste 2025 m. įsigyti elektriniai autobusai yra teigiamas žingsnis, tačiau jų gebėjimų (21 sėdimos vietos) kol kas pakanka tik miesto ir artimiausių seniūnijų maršrutams. Atokiauose seniūnijose (pvz., Viešvilė, Juodaičiai) viešojo transporto tvarkaraščiai ne darbo valandomis ir savaitgaliais yra nepakankamo dažnio, o tai riboja gyventojų galimybes naudotis viešosiomis paslaugomis.

23 lentelė. Viešuoju transportu pervežtų keleivių skaičius (tūkst. asm., 2021–2025 m.)

Kategorija	2021	2022	2023	2024	2025	Pokytis
Mokiniai	57,4	117,0	93,2	66,3	61,8	–
Pensininkai	22,4	27,1	27,4	34,0	36,4	–
Neįgalieji	9,2	10,8	12,1	17,9	19,8	–
Kiti	30,8	44,0	65,8	80,4	87,7	–
Iš viso	119,8	198,9	198,5	198,6	205,7	+71,7 %

* 2025 m. įsigyti 2 elektriniai autobusai Mercedes Benz e Sprinter (po 21 sėdimas vietas). 2024 m. patikėjimo teise perimti 3 elektriniai autobusai ISUZU NOVOCITY VOLT. Elektrinių autobusų maršrutai 2024 m. – 54,3 tūkst. keleivių, 2025 m. – 87,5 tūkst. keleivių. Autobusų parko struktūra pagal amžių (2025 m.): iki 5 m. – 19 %, 5–10 m. – 31 %, 10–20 m. – 48 %, virš 20 m. – 2 % (iš viso 42 autobusai).

2.4.4. Komunalinė infrastruktūra ir aplinkosauga

Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros duomenys rodo santykinę stabilizaciją: vartotojų skaičius svyruoja tarp 17 000–18 000, tačiau naujų prisijungusių vartotojų tempas mažėja (nuo 113 vnt. 2021 m. iki 52 vnt. 2025 m.). Tai gali reikšti, kad lengvai pasiekiami vartotojai jau prijungti, o likę – atokios vietovės su didelėmis tinklų pralaužimo sąnaudomis. Finansinės priklausomybės koeficientas reikšmingai auga (nuo 5,21 iki 16,99), rodantis, kad UAB Jurbarko vandenys tampa vis labiau priklausoma nuo išorinio finansavimo. Teigiama tendencija – lietvandentiekio tinklų plėtra (nuo 0 iki 15,54 km per 2 m.) ir geriamas vanduo tiekiamas 29 gyvenamųjų vietovių aglomeracijose.

24 lentelė. Vandens tiekimo ir nuotekų infrastruktūros rodikliai (2021–2025 m.)

Rodiklis	2021	2022	2023	2024	2025
Bendras vartotojų skaičius	17 152	17 652	18 141	17 218	17 700
Vandentiekio tinklų ilgis (km)	305,3	306,5	309,7	309,7	309,7
Nuotekų tinklų ilgis (km)	152,1	152,9	157,2	157,2	157,2
Suvartoto vandens kiekis (tūkst. m³)	707,4	675,5	652,8	655,4	650,6
Lietvandentiekio tinklų ilgis (km)	–	–	–	9,7	15,54

Komunalinių atliekų tvarkymas yra vienas sėkmingiausių pavyzdžių Lietuvoje.

25 lentelė. Komunalinių atliekų rodikliai (2021–2025 m.)

Rodiklis	2021	2022	2023	2024	2025
Bendras atliekų kiekis (t)	7 758,8	7 173,0	7 186,1	7 415,3	7 613,0
Atliekos 1 gyventojui (t/m.)	0,287	0,267	0,261	0,276	0,288
Rūšiuotos atliekos (t)	2 541,9	2 310,4	2 373,0	2 748,6	3 402,6
Sąvartyne šalinamų dalis (%)	52 %	42 %	34 %	12 %	1 %

2.4.5. Gatvių apšvietimas

Jurbarko rajono savivaldybėje 2025 m. eksploatuojama 3 399 apšvietimo atramos (UAB „Jurbarko komunalininkas“ duomenimis – 3 027 atramos), iš kurių 2 371 yra gelžbetoninės ir 1 048 – metalinės. Iš viso įrengti 2 915 šviestuvų, iš kurių ~45 proc. (1 320 vnt.) – energiją taupantys LED šviestuvai, o 1 595 vnt. – natrio šviestuvai.

Keturiose seniūnijose – Juodaičių, Girdžių, Šimkaičių ir Viešvilės – LED šviestuvų visai nėra: jose naudojami išimtinai natrio šviestuvai. Daugiausia LED šviestuvų sutelkta Jurbarko mieste (927 vnt.), Raudonės (197 vnt.) ir Seredžiaus (104 vnt.) seniūnijose – šios trys seniūnijos sudaro apie 93 proc. visų savivaldybėje esančių LED šviestuvų. Seniūnijų atžvilgiu išlieka didelė apšvietimo modernizavimo disproporcija, kuri tiesiogiai veikia saugumą, energetines sąnaudas ir gyventojų gyvenimo kokybę.

Nuo 2021 m. sistemingai keičiami natrio šviestuvai LED technologijomis: 2021 m. – 230 vnt., 2022 m. – 250 vnt., 2023 m. – 230 vnt., 2024 m. – 423 vnt., 2025 m. – 360 vnt. (iš viso per 5 m. pakeista ~1 493 vnt.). Šis tempas leidžia tikėtis, kad per ateinančius 3–4 metus visi likusieji natrio šviestuvai mieste bus pakeisti, tačiau kaimiškose seniūnijose modernizavimas vyksta nepakankamu greičiu.

Parngtas ir savivaldybės tarybai teikiamas tvirtinti Jurbarko rajono savivaldybės kelių, gatvių, pėsčiųjų ir dviračių takų apšvietimo tinklų įrengimo bei atnaujinimo 2026–2028 m. sąrašas (20 objektų). Prioritetu laikomi objektai, vertinti pagal poreikio balus: aukščiausias prioritetas (15 balų) – Dariaus ir Girėno g. Veliuonoje (gimnazija), Parko g. Smalininkai ir valstybinės reikšmės kelias Pašventys–Smalininkai–Užtilčiai. Keturi seniūnijų objektai numatyti kaip nauja statyba (Molynės g. Skirsnemunėse, Tylos g. Jurbarkų k., Sodų g. Gudeliai, Kristapolio g. Naujokuose). Šio plano įgyvendinimas leistų reikšmingai pagerinti apšvietimo kokybę ir padidinti LED šviestuvų dalį iki virš 60 proc.

2.4.6. Daugiabučių namų būklė ir modernizavimas

Jurbarko rajono savivaldybėje yra 224 daugiabučiai namai, iš kurių 103 – Jurbarko miesto seniūnijoje. Jurbarko mieste renovuoti 42 daugiabučiai namai (40,8 proc. visų miesto daugiabučių). Renovacijos tempas 2021–2025 m. laikotarpiu sulėtėjo: 2021 m. modernizuoti 2 namai, 2022 m. – 1, 2023–2024 m. – 0, 2025 m. baigti vieno namo darbai (priduotas 2026 m.). Ši tendencija rodo, kad lengvai prieinami namai jau modernizuoti, o likę reikalauja sudėtingesnių sprendimų arba gyventojų iniciatyvos stokoja.

Daugiabučių kvartalų tvarkymas Jurbarko mieste vykdomas pagal detaliuosius planus. Pilnai sutvarkyti: kvartalo tarp D. ir G., P. Cvirkos, K. Donelaičio ir V. Didžiojo g. (1 tomas), kvartalas tarp Gedimino, Lauko, Kęstučio, Žemaitės g. (5 tomas), Kalnėnų kvartalo ir Susivienijimo kvartalo infrastruktūra. Dalinai sutvarkyti: kvartalai pagal 2, 4, 6, 8 tomus bei Trikampio, Daukanto–Lauko–Gedimino ir Sodų gatvės viršaus kvartalai. 2026 m. pradedami 7 tomo (kvartalo tarp Gedimino, Algirdo, Kęstučio, Žemaitės g.) tvarkymo darbai pagal parengtą techninį projektą; visi darbai planuojami baigti per 2–3 metus. Nesutvarkyta liko 6 tomo (kvartalas tarp Kęstučio, Lauko, V. Kudirkos, Žemaitės g.) infrastruktūra.

2.4.7. Savivaldybės būsto fondas ir socialinis būstas

Jurbarko rajono savivaldybės būsto fondas (2026-03-05 duomenimis) sudaro 162 butus. Socialinio būsto fondas – 131 butas. Butai paskirstyti Jurbarko mieste ir 9 seniūnijose (Klausučių k. – 23 butai, Vadžgirio mstl. – 5, Smalininkų m. – 6, Paulių k. – 2 ir kt.). Didžiausias savivaldybės valdomas socialinių būstų kompleksas – Barkūnų g. 8A Jurbarke (25 butai) ir Taikos g. 2 Klausučių k. (23 butai).

Socialinio būsto poreikis viršija pasiūlą: 2026-05-19 duomenimis laukiančiųjų eilėje – 95 asmenys (šeimos), vidutinis laukimo laikas – 2–3 metai. Laukiančiųjų skaičiaus sumažinimą apsunkina tai, kad turimų butų kaita yra lėta. Būsto pritaikymo neįgaliesiems eilėje šiuo metu laukia ~45 asmenys; kasmet papildo ~5 nauji prašymai, o pritaikoma vidutiniškai ~17 būstų per metus. 2025 m. eilėje mirė 6 asmenys – tai rodo, kad dalis poreikio patenkinamas tik dėl natūralios kaitos, o ne dėl pakankamos pasiūlos. Siekiama iki 2030 m. sutrumpinti laukimo laiką, didinant kasmet pritaikomų būstų skaičių ir stiprinant tarpsektorinį koordinavimą.

2.4.8. Civilinė sauga ir priedangos

Jurbarko rajono savivaldybės mero 2026 m. sausio 23 d. potvarkiu Nr. V3-22 patvirtinti du sąrašai: 20 kolektyvinės apsaugos statinių (KAS) ir 59 priedangos. KAS bendras plotas – 35 105 kv. m, talpinamas gyventojų skaičius – 10 032. Priedangų bendras plotas – 19 173 kv. m, talpinamas gyventojų skaičius – 12 778. Visi KAS valdomi savivaldybės; didžiausi – Jurbarko Vytauto Didžiojo progimnazija (7 148 kv. m, 2 042 gyv.), Veliuonos Antano ir Jono Juškų gimnazija (3 804 kv. m), Jurbarko Naujamiesčio progimnazija (3 490 kv. m) ir Eržvilko gimnazija (3 458 kv. m).

Pagal Vyriausybės reikalavimus rajonų savivaldybėms priedangose turi būti užtikrinta 40 proc. gyventojų apsauga (2025 m. – 25 132 gyventojai, poreikis – 10 053). Esamas priedangų talpos skaičius (12 778) formaliai viršija šį reikalavimą, tačiau dalis priedangų yra blogos techninės būklės (drėgni pusrūsiai, vienas įėjimas, ribota pritaikymo neįgaliesiems galimybė). Iš 59 priedangų tik 4 yra visiškai arba dalinai pritaikytos asmenims su negalia. Iš 20 KAS – 10 pritaikytų neįgaliesiems.

Savivaldybės administracija šiuo metu, naudodama Valstybės gynybos fondo lėšas, modernizuoja 9 iš 59 sąraše įtrauktų priedangų objektų. Papildomai numatyti 3 nauji objektai: Jurbarko Kristaus Atsimainymo cerkvė – Vydūno g. 21A (190 kv. m, ~126 gyv.), Eržvilko kultūros namai – Tauragės g. 1A (200 kv. m, ~133 gyv.) ir buvusi Girdžių pagrindinė mokykla – Ateities g. 15 (pusrūsis). Šie papildomi objektai atspindi ir geopolitinę situaciją – seniūnijose, nutolusiose nuo miesto, priedangų aprėptis iki šiol buvo nepakankama.

2.4.9. Savivaldybės valdomų negyvenamųjų patalpų ir turto valdymas

Jurbarko rajono savivaldybė valdo reikšmingą negyvenamojo nekilnojamojo turto portfelį, perduotą valdyti trimis pagrindinėmis formomis. Nuomos sąraše (2025-12-31) – 32 objektai (bendras plotas 1 028,23 kv. m), mėnesinis nuomos mokestis svyruoja nuo 6,51 iki 518 Eur. Didžiausi nuomininkai pagal mokestį: Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcija (518 Eur/mėn., Barkūnų g. 33) ir Valstybės įmonė Registrų centras (102,48 Eur/mėn., Ugniagesių g. 1). Panaudos sąraše (2025-12-31) – 86 objektai (bendras plotas 14 000,38 kv. m), perduoti valstybės įstaigoms, savivaldybės biudžetinėms įstaigoms, NVO ir bendruomenių centrums. Patikėjimo teise valdomo turto sąrašas apima 26 įstaigas, bendras plotas – 85 807,89 kv. m.

Patikėjimo teise pagal sutartis turtą valdo 7 organizacijos: VšĮ Jurbarko ligoninė (didžiausias valdytojas – apie 12 000 kv. m, Vydūno g. 56), VšĮ Jurbarko rajono PSPC (keleiolika objektų visoje savivaldybėje, iki 2044–2054 m.), Šimkaičių ambulatorija, Jurbarko socialinės paslaugos, UAB Jurbarko komunalininkas, UAB Jurbarko vandenys (vandentiekio ir nuotekų infrastruktūra – 30 tinklo atkarpų, perduota iki 2044 m.) ir Tauragės regiono atliekų tvarkymo centras. Negyvenamųjų patalpų plotas apima įvairius pastatus – administracinius (Dariaus ir Girėno g. 96 – 2 782,98 kv. m), kultūros namus, sandėlius, garažus, katilines ir kt.

Apibendrinimas. Fizinė infrastruktūra vystoma nuosekliai, tačiau esami resursai nepadengia visų poreikių. Kelių priežiūra, LED apšvietimo plėtra ir daugiabučių renovacija vyksta nepakankamu tempu, ypač kaimiškose seniūnijose. Civilinės saugos infrastruktūra atnaujinama naudojant Valstybės gynybos fondo lėšas. Komunalinių atliekų tvarkymo srityje pasiekti reikšmingi rezultatai. Socialinio būsto trūkumas ir priedangų techninė būklė išlieka neišspręstomis problemomis.

2.5. ŽEMĖS ŪKIS

Žemės ūkis – vienas pagrindinių Savivaldybės ekonomikos variklių. Prigimtinis dirvožemio derlingumas – vienas aukščiausių Lietuvoje. 2021–2024 m. bendra žemės ūkio produkcijos vertė išaugo nuo 74,4 mln. Eur iki 96,9 mln. Eur, augalininkystei sukuriant >70 proc. visos produkcijos.

26 lentelė. Pagrindiniai žemės ūkio rodikliai (2021–2025 m.)

Rodiklis	2021	2022	2023	2024	2025
Bendra ŽŪ produkcija (mln. Eur)	74,4	82,1	88,5	96,9	–
iš jų augalininkystė (mln. Eur)	48,6	55,3	61,0	68,2	–
iš jų gyvulininkystė (mln. Eur)	25,8	26,8	27,5	28,7	–
ŽŪ naudmenos (ha)	66 567	67 200	68 100	69 572	–
Ariama žemė (ha)	54 475	56 000	58 200	60 431	–
Ganyklos ir pievos (ha)	10 789	9 800	8 600	7 833	–
Galvijų skaičius	12 144	11 500	10 800	10 200	9 849
Melžiamų karvių sk.	6 322	5 800	5 300	4 800	4 428
Kiaulių skaičius	41 329	40 500	40 100	39 700	39 369
Bičių šeimų skaičius	2 211	2 580	2 900	3 200	3 667
Paukščių skaičius	24 533	26 000	28 500	30 100	32 211

Žemės ūkio produkcijos augimas (nuo 74,4 iki 96,9 mln. Eur, +30 proc.) yra vienas ryškiausių savivaldybės ekonominių rezultatų. Tačiau ši sėkmė turi struktūrinę šešėlį: 70 proc. produkcijos sukuria augalininkystė, o gyvulininkystė – tik 30 proc. ir traukiasi. Galvijų skaičius per 5 metus krito nuo 12 144 iki 9 849 (–18,9 proc.), melžiamų karvių – nuo 6 322 iki 4 428 (–30 proc.). Tradicinė kiaulininkystė šeimų ūkiuose praktiškai išnyko (nuo 2 390 iki 796 kiaulių, –66,7 proc.). Šis pokyčių modelis reiškia, kad kaimas praranda nuolatinį darbo vietas kuriant ūkininkavimą ir tampa grūdinių kultūrų augintojų teritorija su sezoniniu darbu. Pozityvu, kad bičių šeimų skaičius augo +65,9 proc. ir paukščių skaičius +31,3 proc. – tai rodo diversifikacijos pastangas.

2.5.1. Pagrindinės žemės ūkio problemos

Melioracijos infrastruktūros degradacija: 39,1 proc. valstybinių magistralinių griovių yra blogos būklės – tiesioginė grėsmė 60 431 ha pasėlių.

Kartų kaita: Pensinio amžiaus valdytojai sudaro 34,3 proc. visų subjektų, jaunimas (iki 40 m.) – tik 11,2 proc. Per ateinantį dešimtmetį kas trečias ūkis gali likti be šeiminko.

Neregistruoti ūkininkai: 45 proc. faktinių valdytojų neturi oficialaus ūkininko statuso – tai riboja jų prieigą prie ES investicinės paramos ir dalyvavimą viešuosiuose pirkimuose.

Administracinis disbalansas: Darbo krūvis tarp seniūnijų skiriasi iki 4,4 karto (Eržvilkas – 486 valdos, Smalininkai – 110 valdų).

Apibendrinimas. Žemės ūkio produkcijos apimtys auga, tačiau sektoriaus struktūra kinta nepalankia kryptimi: gyvulininkystė traukiasi, smulkiųjų ūkių skaičius mažėja, o ūkininkų amžiaus vidurkis kyla. Žemdirbių kaita ir jaunimo pritraukimas į žemės ūkį išlieka pagrindiniais ilgalaikiais iššūkiais. Melioracijos tinklų būklė riboja žemės ūkio potencialo panaudojimą.

2.6. IŠORINIS KONTEKSTAS: EUROPOS SĄJUNGOS IR LIETUVOS STRATEGINĖ APLINKA

Jurbarko rajono savivaldybės strateginio plėtros plano rengimas vyksta aktyvios ES politikos ir nacionalinės strateginės darbotvarkės pokyčių laikotarpiu. Toliau pateikiama aktualių išorinio konteksto dokumentų ir tendencijų apžvalga, kuri sudaro pagrindą savivaldybės plėtros prioritetų formulavimui.

2.6.1. Europos Sąjungos strateginė aplinka

ES rytinių pasienio regionų komunikatas (2026 m. vasaris). 2026 m. vasario 18 d. Europos Komisija paskelbė komunikatą „Stiprios rytinės ES – saugi Europa“ (COM(2026)), skirtą valstybėms narėms, besiribojančioms su Rusija, Baltarusija ir Ukraina. Jurbarko rajono savivaldybė, kaip ES rytinės sienos regionas prie Kaliningrado srities, patenka į šio dokumento taikymo sritį. Komunikatas numato penkias prioritetines kryptis: saugumą ir civilinę saugą, ekonomikos atsparumą ir investicijų pritraukimą, paslaugų prieinamumą ir skaitmeninę infrastruktūrą, demografinio nuosmukio stabdymą bei bendrųjų ir bendruomenių stiprinimą. Įgyvendinimo priemonė – nauja „EastInvest“ finansavimo priemonė, kurią 2026 m. vasario 26 d. pasirašė ES finansų institucijos. Šis dokumentas sukuria papildomų finansinių galimybių pasienio savivaldybėms, tačiau reikalauja aktyvios pozicijos ir projektų parengimo.

ES strategija dėl teisės likti kaimo vietovėse (Right to Stay). Europos Komisija rengia strategiją, įtvirtinančią kaimo gyventojų teisę turėti perspektyvą savo bendruomenėje – „Right to Stay“. Strategija siekia užtikrinti, kad kaimo populiacijos galėtų matyti perspektyvą savo bendruomenėse – su patikima infrastruktūra, prieinamomis paslaugomis ir ekonominėmis galimybėmis. Ji papildo 2021 m. priimtą ES ilgalaikę kaimo vietovių viziją ir 2025 m. spalį paskelbtą Žemės ūkio kartų atsinaujinimo strategiją, siekiančią iki 2040 m. padvigubinti jaunų ūkininkų dalį ES. Jurbarko rajono savivaldybėje stebimas gyventojų mažėjimas kaimiškose seniūnijose, ribota paslaugų prieinamumas ir žemas verslumo lygis atitinka strategijoje apibrėžiamų problemų pobūdį.

Naujasis Europos Bauhaus (New European Bauhaus). 2021 m. pradėta ir 2025 m. gruodį sustiprintas ES tarybos rekomendacija iniciatyva Naujasis Europos Bauhaus (NEB) siekia transformuoti gyvenamąją aplinką vadovaujantis trimis principais: tvarumu, įtrauktimi ir estetika. NEB Facility 2025–2027 skiria daugiau nei 1,4 mlrd. Eur (iš kurių virš 840 mln. – iš sanglaudos fondų), įskaitant specialią „NEB Boost“ programą smulkioms savivaldybėms (iki 30 000 Eur prizas ir komunikacijos paketas). Finansuojamos veiklos apima kultūros infrastruktūros atnaujinimą, viešųjų erdvių tvarkymą ir bendruomenių namų regeneraciją. 2026 m. birželį planuojamas NEB Festivalis; paraiškos priimamos 2026 m.

ES sanglaudos politika 2028–2034 ir rytinių regionų finansavimas. Rengiamame kitam ES daugiamečiam finansiniam laikotarpiui (2028–2034) Europos Komisija numato atskiras lėšas rytinių pasienio regionams nacionaliniuose ir regioniniuose partnerystės planuose. 2025 m. atlikta Sanglaudos politikos laikotarpio vidurio peržiūra pirmą kartą pripažino rytinių pasienio regionų specifinius iššūkius ir suteikė papildomų išteklių. Šios priemonės sudaro papildomas finansavimo galimybes rytinių pasienio savivaldybėms; jų panaudojimas priklauso nuo projektų rengimo ir partnerystės pajėgumų.

Europos žaliasis kursas ir energetikos pertvarka. ES tikslas pasiekti klimato neutralumą iki 2050 m. ir tarpinis 2030 m. tikslas – sumažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį bent 55 proc. – tiesiogiai veikia savivaldybių veiklą. Reikalavimai viešiesiems pastatams, transportui, atliekų tvarkymui ir energetikai formuoja investicijų darbotvarkę. Komunalinių atliekų sąvartyne šalinamų dalies sumažinimas (nuo 52% iki 1%) ir viešojo transporto elektrifikavimas atitinka žaliojo kurso kryptis. Administracinių pastatų energetinis efektyvumas ir atsinaujinančiųjų energijos šaltinių diegimas išlieka plėtotini prioritetai.

2.6.2. Lietuvos valstybinė strateginė aplinka

Valstybės pažangos strategija „Lietuva 2050“ ir Nacionalinis pažangos planas 2021–2030. 2023 m. gruodžio 23 d. Seimas patvirtino Valstybės pažangos strategiją „Lietuvos ateities vizija – Lietuva 2050“ (Nr. XIV-2466). Jos trumpoji formuluotė – „Kelrodė Lietuva: valstybė, kurioje noriu gyventi ir kurti“. Strategija akcentuoja penkias pažangos kryptis: saugią valstybę, demokratinę visuomenę, stiprią ekonomiką, subalansuotą teritorinę plėtrą ir sveiką gyvenimo aplinką. Regioninei dimensijai skiriamas ypatingas dėmesys – strategija tiesiogiai pasisako prieš „pamirštų“ regionų ir žmonių atsiradimą. Nacionalinis pažangos planas 2021–2030 numato apie 18 mlrd. Eur investicijų, kurių 82 proc. – ES lėšos. NPP kaip pagrindines Lietuvos raidos kliūtis nurodo regioninius netolygumus, žemą socialinį kapitalą ir demografines problemas.

Demografinė politika ir regionų plėtra. „Lietuva 2050“ strategija demografinę stabilizaciją laiko vienu svarbiausių šalies iššūkių. Numatomi pokyčiai: subalansuota visų šalies teritorijų plėtra, efektyvus susisiekimas, atsinaujinanti ekonomika regionuose. NPP nurodo, kad demografinio nuosmukio patiriančioms savivaldybėms būdingas žemas materialinių sąlygų indeksas ir aukšta socialinė priklausomybė. Valstybė numato tikslines finansavimo ir paramos priemones tokioms savivaldybėms.

Strateginio valdymo reforma ir savivaldybių planavimas. Strateginio valdymo metodika, kuria remiantis rengiamas šis dokumentas, reikalauja, kad savivaldybių strateginiai plėtros planai atitiktų valstybinio lygio dokumentus – „Lietuva 2050“, NPP, regionines plėtros strategijas. Tauragės regiono 2022–2030 m. plėtros planas numato keturias prioritetines kryptis: gyventojų gerovę, ekonomikos konkurencingumą, tvarios aplinkos kūrimą ir efektyvų valdymą. Funkcinės zonos „Tauragė+“ strategija sudaro pagrindą bendriems projektams ir ES investicijų pritraukimui. Šis SSPP rengiamas užtikrinant suderinamumą su aukštesnio lygio planavimo dokumentais ir atitiktį strateginio valdymo metodikos reikalavimams.

2.6.3. Geopolitinis kontekstas ir jo poveikis savivaldybei

Jurbarko rajono savivaldybės pietvakarinė siena su Rusijos Federacijos Kaliningrado sritimi yra savitas geopolitinis bruožas, kuris po 2022 m. vasario 24 d. Rusijos invazijos į Ukrainą įgijo konkretų saugumo ir ekonominės rizikos matmenį. Šis kontekstas tiesiogiai veikia savivaldybės plėtros sąlygas ir finansinius sprendimus.

Lietuva 2026–2030 m. laikotarpiui įsipareigojo gynybai skirti ne mažiau 5–6 proc. BVP. 2026 m. biudžete gynybai skirta 4,8 mlrd. Eur (5,38 proc. BVP) – tai antra pagal dydį išlaidų sritis po socialinės apsaugos. Sukurtas Valstybės gynybos fondas, finansuojamas pakeltu pelno mokesčiu (+1 proc. punktas), didesniais akcizais ir perskirstytomis GPM lėšomis. Dalis Gynybos fondo lėšų skiriama savivaldybių infrastruktūrai, įskaitant civilinės saugos priedangų modernizavimą – iš šių lėšų Jurbarko savivaldybė jau modernizuoja 9 priedangų objektus. Pasienio savivaldybėms taikomi aukštesni civilinės saugos standartai (KAS tinklas, priedangų reikalavimai). Gynybos fondas sudaro galimybes civilinės saugos infrastruktūros modernizavimui.

Apibendrinimas. Išorinis kontekstas sudaro papildomas galimybes Jurbarko rajono savivaldybei: ES rytinių pasienio regionų paramos priemonės, kaimo regionų strategija, Naujojo Europos Bauhaus programa ir Valstybės gynybos fondas tiesiogiai aktualūs savivaldybės situacijai. Nacionaliniu lygiu savivaldos reforma, Lietuva 2050 ir NPP 2021–2030 deklaruoja regionų plėtros prioritetą. Šių galimybių panaudojimas reikalauja aktyvios projektinės veiklos ir aukštesnio lygio dokumentų nuostatų integravimo į šį SPP.

2.7. STIPRYBIŲ, SILPNYBIŲ, GALIMYBIŲ IR GRĖSMIŲ (SSGG) ANALIZĖ

Pateikiama apibendrinta Jurbarko rajono savivaldybės SSGG analizė, parengta remiantis 2021–2025 m. laikotarpio situacijos analizės duomenimis ir išorinio konteksto apžvalga. Stiprybės ir silpnybės atspindi esamą vidinę savivaldybės būklę, galimybes ir grėsmės – išorines, nuo savivaldybės valios nepriklausančias sąlygas, kurios gali palankiai arba nepalankiai veikti savivaldybės plėtrą.

STIPRYBĖS – VIDINĖS ESAMOS PRIVALUMAI

- Jurbarko miesto seniūnijoje fiksuojamas gyventojų augimas (+14,4 %)
- Aktyvi seniūnaičių sistema (56 seniūnaičiai, 12 seniūnijų)
- Aukšti ugdymo rezultatai: 99,6 % dešimtokų ir 97,8 % abiturientų išlaikė egzaminus
- Neformaliojo švietimo aprėptis išaugo iki 68 % mokinių
- Platus socialinių paslaugų spektras (29 iš 34 katalogo paslaugų teikiama)
- Išvystyta viešoji infrastruktūra – lyderė Tauragės apskrityje pagal infrastruktūros subindeksą
- 12 investicijoms paruoštų žemės sklypų pramonei ir verslui (>29 ha)
- Žemės ūkio produkcijos vertė – 96,9 mln. Eur, derlingas dirvožemis
- Komunalinių atliekų sąvartyne šalinamų dalis sumažinta nuo 52 % iki 1 %
- Viešojo transporto keleivių skaičius augo +71,7 % (119,8 → 205,7 tūkst.)
- 42 renovuoti daugiabučiai namai Jurbarko mieste
- 20 KAS (talpa 10 032 gyv.) ir 59 priedangos (talpa 12 778 gyv.) – atitinka teisinius reikalavimus
- Kultūros kolektyvų skaičius augo +13,8 %; muziejaus edukacijos dalyviai – +287 %
- Pakankamai gerai veikiantis antrinės ir pirminės sveikatos priežiūros tinklas
- Bendruomenės slaugos paslaugos
- Visuomenės sveikatos biuro veikla
- Mirtingumas nuo kraujotakos ligų mažėja (–29 % per 4 m.)

SILPNYBĖS – VIDINIAI ESAMI TRŪKUMAI

- Visose 11 kaimiškų seniūnijų mažėja gyventojų (nuo – 4,1 % iki –14,7 %)
- Gimstamumas sumažėjo nuo 157 iki 108 gimusių per metus (–31 %)
- 20–29 m. amžiaus grupė – mažiausia, 60–64 m. – didžiausia darbingo amžiaus grupė
- Trūksta švietimo pagalbos specialistų (logopedų, psichologų, specialiųjų pedagogų)
- Konkursai į pedagogų vadovų pareigas neįvyksta dėl pretendentų stokos
- 72,7 % socialinių išmokų finansuojama iš valstybės lėšų – mažas savarankiškumas
- GKI reitingas krito nuo 29-os (2020) iki 38-os vietos (2024)
- Materialinių sąlygų subindeksas – 0,945 (žemiausias Tauragės apskrityje)
- MVĮ tankis – 18,5 / 1 000 gyv. (Lietuva – 35,0); 92 % įmonių – mikroįmonės
- TUI vienam gyventojui – 859 Eur (Lietuva – 10 454 Eur); atotrūkis 12 kartų
- GPM sudaro ~92 % mokesčių pajamų; NTM ir žemės mokestis – tik 3,5 % biudžeto
- 74 % žvyrkelių (592 km) – blogos dangos; gruntkeliai (101,7 km) praktiškai neprižiūrimi
- 4 seniūnijos visiškai be LED apšvietimo (Juodaičių, Girdžių, Šimkaičių, Viešvilės)
- Socialinio būsto eilėje laukia 95 šeimos
- 39,1 % magistralinių melioracijos griovių blogos būklės – rizika 60 431 ha pasėliams
- Dalis civilinės saugos priedangų blogos techninės būklės; tik 4 iš 59 pritaikytos neįgaliesiems
- Stebimas ilgalaikis gyventojų mažėjimas
- Didėja senyvo amžiaus gyventojų dalis, vidutinė gyvenimo trukmė 2,7 m. žemiau Lietuvos vidurkio (74,9 m. prieš 77,6 m.)
- Psichikos sveikatos ligotumas 18 % viršija Lietuvos vidurkį, paslaugos nėra pakankamai veiksmingos

GALIMYBĖS – IŠORINĖS PALANKIOS SĄLYGOS

- ES komunikatas dėl rytinių pasienio regionų (2026-02-18): EastInvest finansavimo priemonė
- ES strategija "Right to Stay": kaimo regionų atgaivinimui skirtos priemonės ir fondai
- Naujasis Europos Bauhaus (NEB Boost): iki 30 000 Eur smulkios savivaldybės kultūros ir aplinkos atnaujinimui
- ES sanglaudos politika 2028–2034: atskiri ištekliai rytinių pasienio regionams
- ES žaliasis kursas ir fondai energetikos pertvarkai, transportui, atliekų tvarkymui
- Valstybės gynybos fondas: civilinės saugos priedangų modernizavimui ir infrastruktūrai
- Vietos savivaldos įstatymo reforma (įsigalioja 2026-09-01): didesnis seniūnijų savarankiškumas

GRĖSMĖS – IŠORINIAI NEPALANKŪS VEIKSNIAI

- Rusijos karas Ukrainoje: tęstinis saugumo neapibrėžtumas stabdo investicijas ir gyventojų srautus
- Aukštesni civilinės saugos reikalavimai pasienio savivaldybėms konkuruoja su investiciniu biudžetu
- ES tarpvalstybinio bendradarbiavimo programų su Rusija sustabdymas – struktūrinis finansavimo praradimas
- Tęstinė jaunimo ir darbingo amžiaus gyventojų emigracija į didesnius miestus ir užsienį
- Nacionalinis kvalifikuotų specialistų trūkumas (pedagogai, medikai, socialiniai darbuotojai)
- Tolesnė kaimiškų seniūnijų depopuliacija artina demografinį minimumą, kai paslaugos nebeteiktinos vietoje

- Lietuva 2050 ir NPP 2021–2030: tikslinės priemonės demografiškai silpstančioms savivaldybėms
- Tauragės regiono plėtros planas ir Tauragė+ funkcinė zona: regioninio masto projektai
- Intensyviosios sodininkystės ir šiltnamių augimas Lietuvoje: aukšta pridėtinė vertė (iki 300 000 Eur/ha)
- Elektrifikacijos tendencija transporte: naujų el. autobusų finansavimo programos
- Skaitmeninė transformacija: e-paslaugų plėtra, tarpinstitucinio koordinavimo sprendimai
- Sveikatos specialistų pritraukimo priemonių įgyvendinimas
- Sveikos gyvensenos stiprinimas ir prevencinių programų aprėpties didinimas

- Valstybės dotacijų sistemos pokyčiai: GPM persikirstymo metodikos keitimas gali sumažinti savivaldybės pajamas
- Energetinių kainų šokų rizika: savivaldybės administracinis ūkis pažeidžiamas dėl didelės elektros dalies
- Infliacijos ir statybos sąnaudų augimas mažina investicinių projektų realią vertę
- Klimato kaita: ankstyvos šalnos, sausros ir potvyniai kelia rizikas žemės ūkiui ir infrastruktūrai
- Epizootinių ligų rizikos augimas kelia grėsmę gyvulininkystės sektoriui
- ES aplinkosaugos reikalavimai (Natura 2000, vandens kokybė) gali riboti žemės naudojimą
- Didžiausią neigiamą įtaką sveikatai daro širdies ir kraujagyslių ligos
- Psichikos sveikatos problemos vis aktualesnės

* Stiprybės ir silpnybės aprašo esamą vidinę situaciją – tai, ką savivaldybė kontroliuoja tiesiogiai. Galimybės ir grėsmės yra išorinės aplinkos veiksniai, kurių savivaldybė nekontroliuoja, tačiau į juos turi reaguoti strateginiuose sprendimuose.

2.8. PAGRINDINIŲ PROBLEMŲ IR JŲ PRIEŽASČIŲ NUSTATYMAS

Atlikus 2021–2025 m. laikotarpio situacijos analizę visose savivaldybės gyvenimo srityse, nustatytos trys tarpusavyje susijusios pagrindinės problemos. Kiekvienai problemai identifikuotos esminės priežastys, grindžiamos konkrečiais duomenimis.

1 PROBLEMA. NEPAKANKAMAS VIEŠŲJŲ PASLAUGŲ PRIEINAMUMAS IR KOKYBĖ DEMOGRAFIŠKAI SILPNĖJANČIOJE SAVIVALDYBĖJE

Mažėjantis ir senėjantis gyventojų skaičius kelia dvigubą iššūkį: paslaugų poreikis transformuojasi (daugiau senjorų, mažiau vaikų), tačiau finansiniai pajėgumai neseka šių pokyčių. Paslaugų tinklai, sukurti didesniems gyventojų skaičiams, dabar pernelyg brangiai kainuoja išlaikyti, o kartu nepakankamai atitinka realią poreikių geografiją – paslaugos sutelktos mieste, o daugiausia jų reikia kaimiškose seniūnijose gyvenantiems senjorims.

Esminės priežastys:

- 1.1. Viešųjų paslaugų tinklas neatitinka demografinės realybės.** Paslaugos buvo projektuotos didesniems gyventojų skaičiams. Visos 11 kaimiškų seniūnijų per 5 metus prarado gyventojų (nuo – 4,1 iki –14,7 proc.). Mažiausių seniūnijų gyventojų skaičius (Juodaičiai – 303 gyv., Raudonė – 999 gyv.) artimas ribai, kai atskirų paslaugų teikimas vietoje tampa ekonomiškai nepagrindžiamas. Paslaugos sutelktos mieste, o jų poreikis didžiausias kaimiškose seniūnijose, kuriose gyvena daugiausia senjų ir neįgaliųjų.
- 1.2. Paslaugos teikiamos tradiciniais būdais, neatliepiančiais poreikio kaitą.** Senjų dalis gyventojų struktūroje didėja, vaikų – mažėja, tačiau paslaugų modeliai iš esmės nepakito: paslaugos teikiamos stacionariai, konkrečiose vietovėse, nenumatant mobiliojo ar nuotolinio teikimo galimybių. Vyresnio amžiaus gyventojai susiduria su pasiekiamumo kliūtimis: transporto stoka, nutolimu nuo paslaugų centrų, ribotu skaitmenėjimu. Socialinių ir sveikatos paslaugų integracija tarp įstaigų lieka nepakankama.
- 1.3. Kvalifikuotų specialistų trūkumas apriboja paslaugų kokybę ir aprėptį.** Švietimo pagalbos specialistų (logopedų, psichologų, specialiųjų pedagogų) nepakanka augant vaikų su negalia skaičiui (+25,7 proc. per 5 m.); konkursai į vadovų pareigas neįvyksta dėl pretendentų stokos; socialinių darbuotojų ir globėjų stoka riboja socialinių paslaugų plėtrą; sporto srityje trenerių skaičius krito 13,3 proc., nors sportuojančių mokinių skaičius augo 59,2 proc. Specialistų trūkumo priežastys – struktūrinės: žemas darbo užmokesčio ir konkurencija su didesnių savivaldybių darbdaviais.

2 PROBLEMA. NETOLYGI IR NEPAKANKAMAI TVARI SAVIVALDYBĖS TERITORINĖ PLĖTRA

Savivaldybės teritorijoje formuojasi ryški atskirties erdvė: Jurbarko miestas traukia gyventojus ir investicijas, o kaimiškos seniūnijos tuštėja, praranda ekonominį pagrindą ir tampa vis sunkiau aptarnaujamos. Tuo pačiu metu viešojo infrastruktūra sensta greičiau, nei atnaujinama, verslo aplinka nekuria pakankamai darbo vietų kaimiškose vietovėse, o viešojo transporto sistema neužtikrina tinkamo susisiekimo.

Esminės priežastys:

- 2.1. Viešojo ir komunalinių paslaugų infrastruktūra dėvisi greičiau, nei atnaujinamos.** 74 proc. žvyrkelių (592 km) yra blogos dangos; gruntkeliai (101,7 km) praktiškai neprižiūrimi. Keturios seniūnijos neturi LED apšvietimo. Naujų vartotojų prijungimas prie vandentiekio ir nuotekų tinklų sumažėjo nuo 113 iki 52 per metus – daugelyje kaimiškų vietovių centralizuoti tinklai nepasiekiami. Socialinio būsto eilėje laukia 95 šeimos; daugiabučių renovacijos tempas sulėtėjo iki minimumo 2023–2024 m. Civilinės saugos priedangų dalis yra blogos techninės būklės ir mažai pritaikyta neįgaliesiems. Tai formuoja aplinkos kokybės deficitą, kuris mažina rajono patrauklumą gyventojams ir investuotojams.
- 2.2. Nepakankamai patraukli verslo aplinka ir darbo rinka nekurianti pakankamai kokybiškų darbo vietų.** Verslumo lygis rajone yra du kartus žemesnis nei Lietuvos vidurkis (18,5 prieš 35,0 MVĮ / 1 000 gyv.), o 92 proc. įmonių – mikroįmonės. Tiesioginės užsienio investicijos vienam gyventojui sudaro tik apie 8 proc. Lietuvos vidurkio. Darbo užmokestis atsilieka nuo šalies vidurkio, o tai skatina darbingo amžiaus gyventojų išvykimą. Viešasis transportas atokiose seniūnijose neužtikrina pakankamo ryšio su darbo vietomis – tvarkaraščiai nedarbo valandomis ir savaitgaliais yra nepakankamo dažnio. Žemės ūkyje struktūriniai pokyčiai – gyvulininkystės nuosmukis, smulkių ūkių

mažėjimas, melioracijos tinklų blogėjimas – naikina tradicinius kaimo pajamų šaltinius neatsirandant alternatyvų.

2.3. Teritorinė plėtra vyksta nevienodai: miestas ir kaimas tolsta vienas nuo kito. Jurbarko miesto seniūnija per 5 metus augo +14,4 proc., visos 11 kaimiškų seniūnijų prarado gyventojų – nuo –4,1 iki –14,7 proc. Priemiestė zona (Jurbarkų sen.) taip pat traukiasi (–11,5 proc.), todėl kompaktiško priemiesčio kaip buferinės zonos neformuojasi. Mažiausių seniūnijų gyventojų skaičius artėja prie demografinio minimumo, kai viešosios investicijos nebegali būti ekonomiškai pagrįstos. Ši poliarizacija yra savaiminė: mažėjantis gyventojų skaičius mažina mokestines pajamas, tai mažina investicijas į infrastruktūrą, o tai dar labiau mažina patrauklumą.

3 PROBLEMA. SAVIVALDYBĖS VALDYMO IR BENDRUOMENIŲ DALYVAVIMO PAJĖGUMAI NEATITINKA KINTANČIŲ POREIKIŲ

Savivaldybė susiduria su struktūriniu iššūkiu: augančios viešojo valdymo užduotys reikalauja didesnių institucinių pajėgumų, tačiau administracinis ūkis veikia su ribotais žmogiškaisiais ir finansiniais ištekliais. Tuo pat metu bendruomenių dalyvavimas priimant sprendimus išlieka formalus, o pilietinė iniciatyva nepakankamo lygio.

Esminės priežastys:

3.1. Savivaldybės administracinis pajėgumas neatitinka augančių valdymo reikalavimų. GPM sudaro ~92 proc. mokestinių pajamų, o vietinių mokesčių indėlis yra mažareikšmis, todėl savivaldybės finansinis savarankiškumas yra ribotas. Energetikos sąnaudos 2022 m. padvigubėjo ir negrįžo į ankstesnį lygį. Darbo užmokesčio fondo dalis biudžete sudaro apie 54 proc. Administracijoje trūksta specialistų projektų rengimui, ES fondų administravimui ir skaitmeninei transformacijai. Gyvenimo kokybės indeksas krito nuo 29-os (2020 m.) iki 38-os vietos (2024 m.).

3.2. Bendruomenių dalyvavimas savivaldybės sprendimų priėmimo išlieka nepakankamas. Seniūnijų, kaip artimiausio valdymo lygio, vaidmuo yra silpnas: seniūnai dažniau atlieka informavimo funkciją, o ne inicijuoja pokyčius ar kaupia bendruomenių poreikius. Pilietinio aktyvumo rodikliai rodo žemą gyventojų įsitraukimą į vietos gyvenimo formavimą. NVO ir bendruomeninių organizacijų sektorius yra mažas ir finansiškai priklausomas nuo savivaldybės dotacijų.

3.3. Savivaldybės strateginis planavimas ir institucinis bendradarbiavimas nėra pakankamai veiksmingas. Tarpinstitucinis koordinavimas tarp savivaldybės, valstybės institucijų, sveikatos priežiūros įstaigų, mokyklų ir socialinių paslaugų teikėjų vyksta fragmentuotai – tai lemia paslaugų dubliavimąsi vienoje srityje ir spragas kitose. Nepakankamas tarpinstitucinis ir tarpregioninis bendradarbiavimas – ypač Tauragės funkcinės zonos apimtyje – riboja galimybes rengti didesnės apimties projektus artėjančiam ES fondų ciklui 2028–2034 m.